

Broj: 02-05-21353-10/12
Sarajevo, 05.07.2012. godine

Na osnovu čl. 22. i 24. stav 4. Zakona o Vladi Kantona Sarajevo ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj: 24/03 - Prečišćeni tekst), Vlada Kantona Sarajevo, na **78.** sjednici održanoj **05.07.2012.** godine, donijela je sljedeći

ZAKLJUČAK

1. Usvaja se Informacija o poslovanju Kantonalnog javnog komunalnog preduzeća "GRAS" d. o. o. za 2011. godinu.
2. Zadužuje se Kantonalno javno komunalno preduće "GRAS", koje je iskazalo gubitak u poslovanju, da predloži Skupštini preduzeća način pokriva gubitka za 2011. godinu.
3. Za pokriće gubitka u poslovanju Kantonalnog javnog komunalnog preduzeća "GRAS", iskazanog u 2010. godini u iznosu od 19.657.169 KM, odluku će donijeti Skupština preduzeća na prijedlog Nadzornog odbora.
4. Informacija o poslovanju Kantonalnog javnog komunalnog preduzeća "GRAS" dostavlja se Skupštini Kantona Sarajevo, informativno.

P R E M I J E R

Fikret Musić

Dostaviti:

1. Predsjedavajuća Skupštine Kantona Sarajevo
2. Skupština Kantona Sarajevo
3. Premijer Kantona Sarajevo
4. Ministarstvo saobraćaja Kantona Sarajevo
5. Zavod za planiranje razvoja Kantona
6. Evidencija
7. A r h i v a

web: <http://vlada.ks.gov.ba>
e-mail: premijer@ks.gov.ba
Tel: + 387 (0) 33 562-068, 562-070
Fax: + 387 (0) 33 562-211
Sarajevo, Reisa Džemaludina Čauševića 1

**ZAVOD ZA PLANIRANJE RAZVOJA
KANTONA SARAJEVO**

**I N F O R M A C I J A o poslovanju kantonalnog javnog
komunalnog preduzeća GRAS u 2011. godini**

v.d. Direktor:

Zijo Krvavac dipl.ing.arh.

Sarajevo, juni/lipanj 2012. godine

ZAVOD ZA PLANIRANJE RAZVOJA KANTONA SARAJEVO
www.zavodzpr-sa.ba

v.d. Direktor:
Zijo Krvavac, dipl. ing. arh.

Koordinacija i obrada:
SEKTOR ZA PLANIRANJE DRUŠTVENO-EKONOMSKOG RAZVOJA
e-mail: ecc_sektor@zavodzpr-sa.ba

Pomoćnik direktora za planiranje društveno ekonomskog razvoja:
mr.sc. Maida Fetahagić

Šef službe za upravljanje i koordinaciju sredstava razvoja KS:
Ljiljana Misirača, dipl.ecc.

Šef službe za istraživanje i razvoj:
Gordana Memišević, dipl.ecc.

Priprema i obrada:
Ermina Ćatić, dipl. ecc.

SADRŽAJ

Uvod	3
1. Finansijski rezultati poslovanja.....	4
1.1. Ukupni prihodi.....	7
1.2. Ukupni rashodi.....	9
1.3. Gubitak.....	13
2. Cjene usluga prevoza.....	15
3. Sredstva budžeta.....	17
4. Investicije.....	18
5. Elementi bilansa stanja.....	20
6. Zaposlenost i plaće.....	26
7. Izvedeni pokazatelji.....	31
8. Uporedni i izvedeni pokazatelji poslovanja KJKP-a i JKP-a i KS.....	34
Rezime.....	35
Aneks.....	37

Uvod

Prema programu rada Zavoda za planiranje razvoja Kantona Sarajevo za 2012. godinu urađena je Informacija o poslovanju KJKP GRAS, d.o.o.n (u daljem tekstu Preduzeće) u 2011. godini.

Cilj Informacije je da se osnivač upozna, kontinuirano prati poslovanje Preduzeća i preduzima određene mjere.

Materijal je strukturiran tako da pored uvoda i rezimea sadrži: finansijske rezultate poslovanja, cijene prevoznih usluga, sredstva budžeta, investicije, elemente bilansa stanja, zaposlenost i plaće i izvedene pokazatelje.

Materijal sadrži i Aneks o pokazateljima poslovanja i izvedenim pokazateljima za KJKP GRAS i za sva javna komunalna preduzeća Kantona Sarajevo.

U Informaciji je posebno akcentiran gubitak (problemi, uzroci, struktura), i uticaj cijena usluga na rezultate poslovanja.

U cilju potpunijeg sagledavanja poslovanja KJKP GRAS pokazatelji su komparirani sa pokazateljima ostvarenim na kraju 2010. godine. Pored podataka za KJKP GRAS dati su podaci i za ostala kantonalna javna komunalna preduzeća (Vodovod i kanalizacija, Sarajevogas, Toplane, Rad, Park, Pokop, Tržnice i pijace) i javna komunalna preduzeća (Vodostan, Komunalac i Trnvo) u cilju cjelovitog sagledavanja njihovog poslovanja.

U pripremi Informacije korišteni su materijali KJKP GRAS-a:

1. Izvještaj o poslovanju preduzeća u 2011. godini
2. Bilans uspjeha preduzeća za 1.01- 31.12.2011. godine
3. Bilans stanja preduzeća na dan 31.12.2011. godine
4. Godišnji izvještaj o poslovanju preduzeća uz obrazac (Statistički aneks godišnjeg računovodstvenog izvještaja za 2011. godinu)
5. Godišnji izvještaj o investicijama za 2011. godinu (Obrazac INV – 01)
6. Posebne podatke o plaćama i broju zaposlenih uz godišnji obračun za 2011. godinu
7. Podatke o kvalifikacionoj strukturi zaposlenih (Broj i kvalifikaciona struktura zaposlenih - VSS, VŠS, SSS, VKV, KV i NK)
8. Neto plata bez naknade i neto plata sa naknadom (prekovremeni rad, noćni rad, rad subotom i nedeljom, rad za vrijeme prznika itd.) po kvalifikacijama VSS, VŠS, SSS, VKV, KV i NK. Dati komparaciju nivoa plata sa Kolektivnim ugovorom o komunalnim djelatnostima.
9. Strukturu gubitka u apsolutnom i relativnom iznosu
10. Program sanacije gubitka
11. Prijedlog mjera za unapređenje poslovanja
12. Strukturu cijene usluge i prijedlog ekonomske cijene sa strukturom.

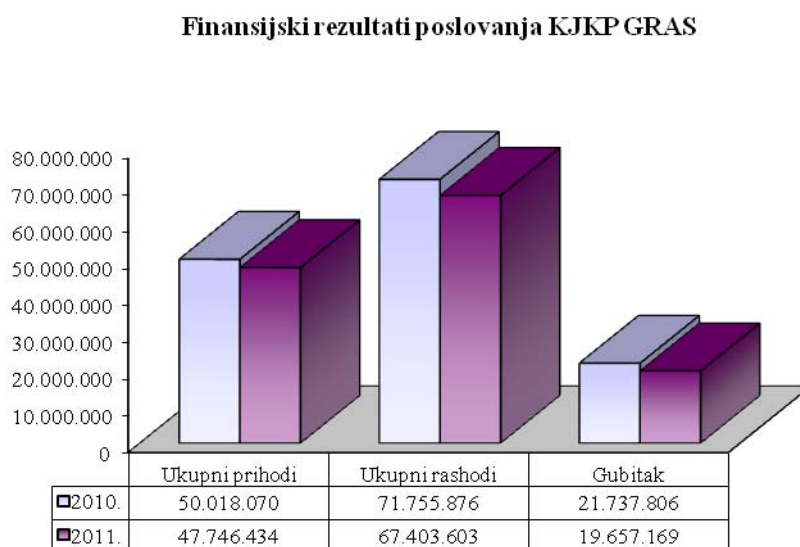
1. Finansijski rezultati poslovanja

U 2011. godini nastavljen je trend poslovanja u teškim uslovima, prije svega sa stanovišta finansijske nemogućnosti izvršenja dospjelih obaveza iz ranijeg perioda, rasta troškova kamata, niže utvrđene cijene karata povlaštenih korisnika, propisom nezaštićen sistem prevoznih usluga, nedovoljnog investiranja, a što sve utiče i na restrukturiranje samog Preduzeća i broja zaposlenih. I pored ovoga KJKP GRAS svoju osnovnu djelatnost obavljalo je u vrlo složenoj ekonomskoj i finansijskoj poziciji ali osnovnu funkciju-prevoza je realizovao. Prevezeno je cca 120 miliona putnika, pređeno je 13,0 miliona km što je za 8,8% manje nego u 2010. godini. Vozni park broji 311 vozni jedinica što je za 10,1% manji nego u 2010. godini, broj ponuđenih putničkih mjesta je 42.526 što predstavlja smanjenje za 8,6%. Prosječna starost ukupnog voznog parka je 18 godina i 9 mjeseci, što je nepovoljnije nego u 2010. godini.

U 2011. godini KJKP GRAS ostvario je **ukupane prihode** u iznosu 47.746.434 KM, što je za 4,5% manje od ostvarenih ukupnih prihoda u 2010. godini.

Ukupni rashodi u 2011. godini iznose 67.403.603 KM i manji su za 6,1 %, od ostvarenih u prethodnoj godini.

U 2011. godini ostvaren je **gubitak** u iznosu od 19.657.169 KM i manji je za 9,6% u odnosu na ostvareni u 2010. godini.

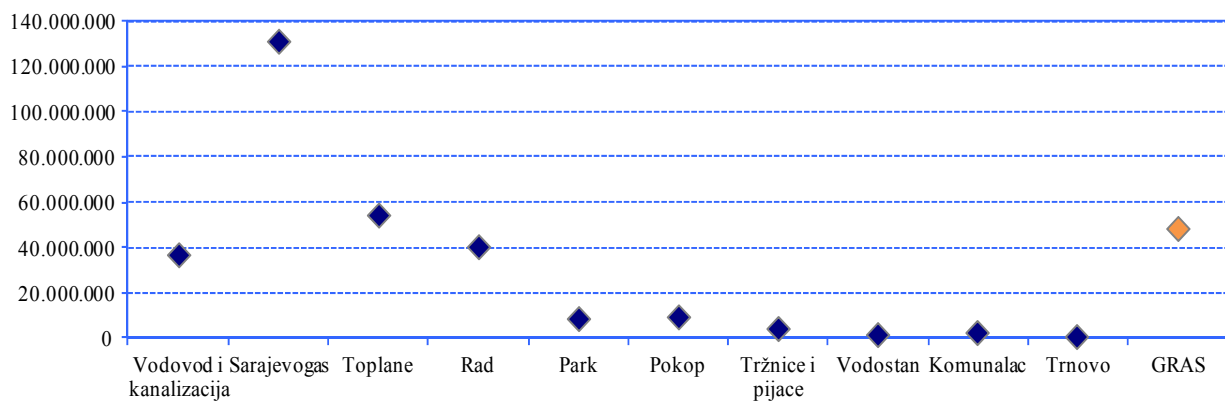
Graf 1.

Podaci o prihodu, rashodu, gubitku i dobiti za sva javna komunalna preduzeća data su narednoj tabeli.

Tabela 1. Ostvareni finansijski rezultati poslovanja KJKP-a i JKP-a u KM

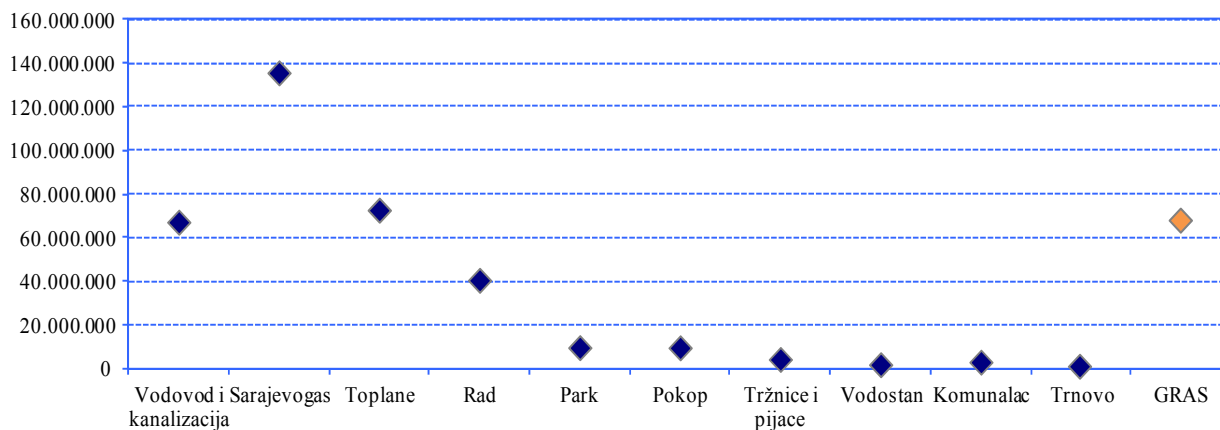
Red. broj	KJKP i JKP	Godina	Ukupni prihodi	Indeks <u>2011</u> / <u>2010</u>	Ukupni rashodi	Indeks <u>2011</u> / <u>2010</u>	Dobit u poslovanju	Indeks <u>2011</u> / <u>2010</u>	Neto dobit	Indeks <u>2011</u> / <u>2010</u>	Gubitak	Indeks <u>2011</u> / <u>2010</u>
1.	Vodovod i kanalizacija	2011.	36.953.442	94,6	67.205.847	96,7					30.252.405	99,5
		2010.	39.073.775		69.487.724						30.413.949	
2.	Sarajevogas	2011.	131.221.040	118,6	135.749.491	118,2					4.528.451	107,7
		2010.	110.667.223		114.871.442						4.204.219	
3.	Toplane	2011.	54.466.816	96,8	72.716.821	111,6					18.250.005	205,1
		2010.	56.243.481		65.143.175						8.899.694	
4.	Rad	2011.	40.524.284	93,5	40.498.207	93,7	26.077	19,5	23.470	19,5		
		2010.	43.339.934		43.206.419		133.515		120.164			
5.	Park	2011.	8.797.375	106,7	9.595.045	109,4					797.670	153,1
		2010.	8.246.230		8.767.406						521.176	
6.	Pokop	2011.	9.530.812	106,5	9.520.523	106,6	10.289	60,5	2.297	137,5		
		2010.	8.949.932		8.932.936		16.996		1.671			
7.	Tržnice i pijace	2011.	4.313.111	102,3	4.182.612	102,9	130.499	84,9	115.308	85,1		
		2010.	4.218.071		4.064.424		153.647		135.519			
8.	Vodostan	2011.	1.486.459	102,4	1.755.709	100,9					269.250	93,6
		2010.	1.452.241		1.739.768						287.527	
9.	Komunalac	2011.	2.544.056	117,3	2.935.404	115,4					391.348	104,1
		2010.	2.168.053		2.543.811						375.758	
10.	Trnvo	2011.	348.902	793,1	259.883	442,2	89.019		79.867			
		2010.	43.990		58.765						14.775	
Ukupno		2011.	290.186.297	105,8	344.419.542	108,0	255.884	84,1	220.942	85,9	54.489.129	121,9
		2010.	274.402.930		318.815.870		304.158		257.354		44.717.098	
11.	GRAS	2011.	47.746.434	95,5	67.403.603	93,9					19.657.169	90,4
		2010.	50.018.070		71.755.876						21.737.806	

Ukupni prihodi KJKP-a i JKP-a u 2011. (u KM)

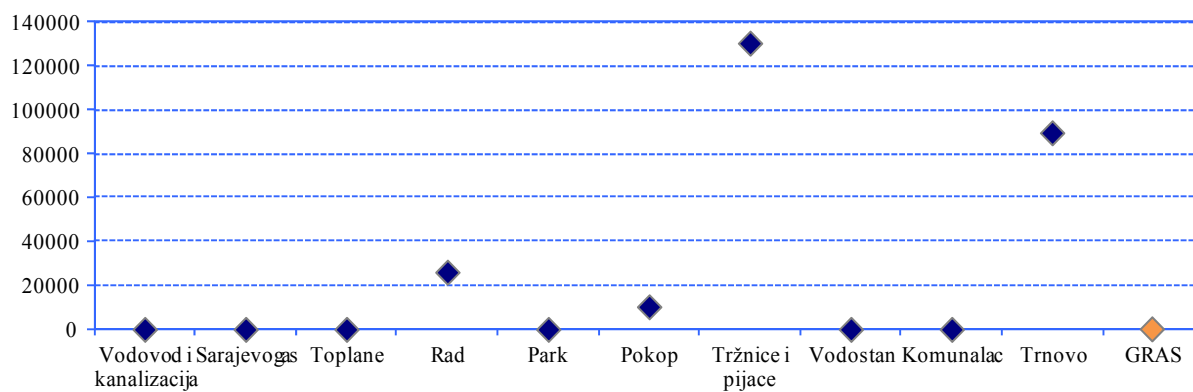
Graf 2.

Ukupni rashodi KJKP-a i JKP-a u 2011.(u KM)

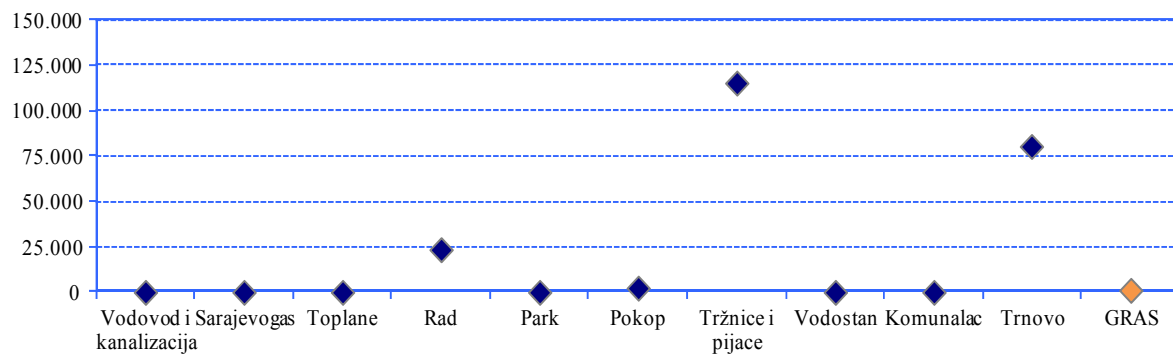
Graf 3.

Dobit u poslovanju KJKP-a i JKP-a u 2011.(u KM)

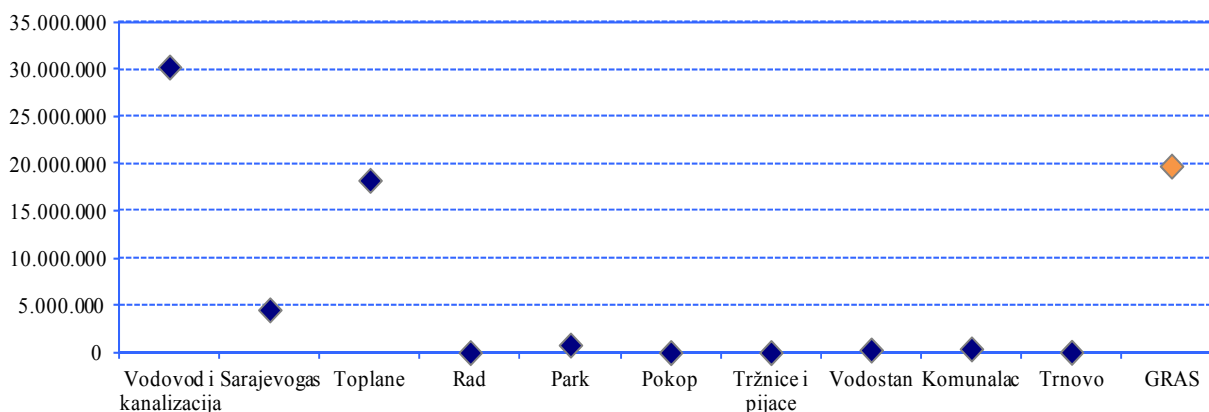
Graf 4.

Neto dobit po KJKP-a i JKP-a u 2011.(u KM)

Graf 5.

Gubitak KJKP-a i JKP u 2011. (u KM)

Graf 6.

Prema visini ostvarenog ukupnog prihoda u 2011. godini KJKP GRAS ima rang 3 (iza KJKP Sarajevogasa i KJKP Toplane), ukupnog rashoda rang 3 (iza KJKP Sarajevogasa i KJKP Toplane), a prema visini gubitka rang 2 (iza KJKP Vodovod i kanalizacija).

1.1. Ukupni prihodi

U 2011. godini ostvareni ukupni prihodi KJKP GRAS su 47.746.434 KM i manji je za 4,5% u odnosu na 2010. godinu.

U strukturi formiranja ukupnog prihoda KJKP GRAS u 2011. godini, prihodi od osnovne aktivnosti učestvuju sa 98,7 %, prihodi od finansiranja sa 0,1 % i ostali prihodi sa 1,2 % KJKP Sarajevogas i KJKP Toplane ostvaruju veći prihod od KJKP GRASA.

U prihodima od osnovne aktivnosti uključene su subvencije iz budžeta Kantona kako je dato u Izvještaju o poslovanju Preduzeća za 2011. godinu (mart 2012.). Pored prihoda i rashoda osnovne djelatnosti (prevoz putnika) ostvareni su i prihodi i rashodi poslovanja sporednih i pomoćnih djelatnosti u KJKP GRAS. Ukupni prihodi sporedne i pomoćne djelatnosti su 1.986.130 KM.

U ukupnom prihodu sredstva Kantona za subvencije za mjesečne karte povlašćenih korisnika (penzioneri, đaci i dr.) učestvuju sa 20,0%, prihodi od dopunskih djelatnosti 5,4%, te ostali prihodi 4,2%, a ukupno učešće sredstava Kantona u ukupnom prihodu za 2011. godinu iznosi 25,8%.

Ukupni prihodi od prevoza putnika sa subvencijama iznose 41.632.930 KM i manji su za 5,2% u odnosu na prethodnu godinu. U strukturi ukupnog prihoda od prevoza putnika, prihodi od pojedinačnih karata je ostvaren od 10.394.903 KM i manji su za 6,6%, prihod od mjesečnih i višemjesečnih karata koje plaćaju putnici bez subvencije ostvaren je od 19.056.3238 KM i manji su za 8,0% i prihod od subvencija iznosi 12.181.074 KM i veći je za 1,2% u odnosu na prethodnu godinu.

U strukturi prihoda od vozarine, prihod od pojedinačnih karata odnosno povremenih putnika iznosi 24,9%, a prihod od stalnih putnika (mjesečne i višemjesečne karte) iznosi 68,9% što je po mišljenju KJKP GRAS veoma nepovoljno, (prihod od stalnih putnika trebao bi biti cca 95%).

Tabela 2. Struktura prihoda KJKP-a i JKP-a KM

R. br.	KJKP i JKP	Godina	Prihodi od osnovne aktivnosti	Indeks <u>2011</u> / 2010	Prihodi od finansiranja	Indeks <u>2011</u> / 2010	Ostali prihodi	Indeks <u>2011</u> / 2010	Ukupni prihodi	Indeks <u>2011</u> / 2010
1.	Vodovod i kanalizacija	2011.	33.817.042	106,9	95.697	123,2	3.040.703	41,3	36.953.442	94,6
		2010.	31.633.624		77.660		7.362.491		39.073.775	
2.	Sarajevogas	2011.	126.512.833	119,1	33.834	92,2	4.674.373	105,7	131.221.040	118,6
		2010.	106.208.490		36.708		4.422.025		110.667.223	
3.	Toplane	2011.	49.233.782	105,2	185.710	58,7	5.047.324	55,4	54.466.816	96,8
		2010.	46.820.248		316.426		9.106.807		56.243.481	
4.	Rad	2011.	38.455.977	115,7	203.024	121,7	1.865.283	18,7	40.524.284	93,5
		2010.	33.224.417		166.803		9.948.714		43.339.934	
5.	Park	2011.	6.776.668	101,5	5.807	41,1	2.014.900	129,5	8.797.375	106,7
		2010.	6.676.540		14.121		1.555.569		8.246.230	
6.	Pokop	2011.	3.025.980	76,3	3.599	99,8	6.501.233	130,5	9.530.812	106,5
		2010.	3.964.030		3.608		4.982.294		8.949.932	
7.	Tržnice i pijace	2011.	4.214.727	101,7	369	269,3	98.015	133,0	4.313.111	102,3
		2010.	4.144.219		137		73.715		4.218.071	
8.	Vodostan	2011.	1.011.735	110,5	1.516		473.208	88,4	1.486.459	102,4
		2010.	915.902				535.339		1.451.241	
9.	Komunalac	2011.	1.479.202	101,2	2.985	391,2	1.061.869	150,5	2.544.056	117,3
		2010.	1.461.867		763		705.423		2.168.053	
10.	Trnovo	2011.	348.880	793,1	22	733,3			348.902	793,1
		2010.	43.987		3				43.990	
	Ukupno	2011.	264.876.826	112,7	532.563	86,4	24.776.908	64,0	290.186.297	105,8
		2010.	235.093.324		616.229		38.692.377		274.401.930	
11.	GRAS	2011.	47.109.743	101,5	68.318	109,8	568.373	16,0	47.746.434	95,5
		2010.	46.408.549		62.240		3.547.281		50.018.070	

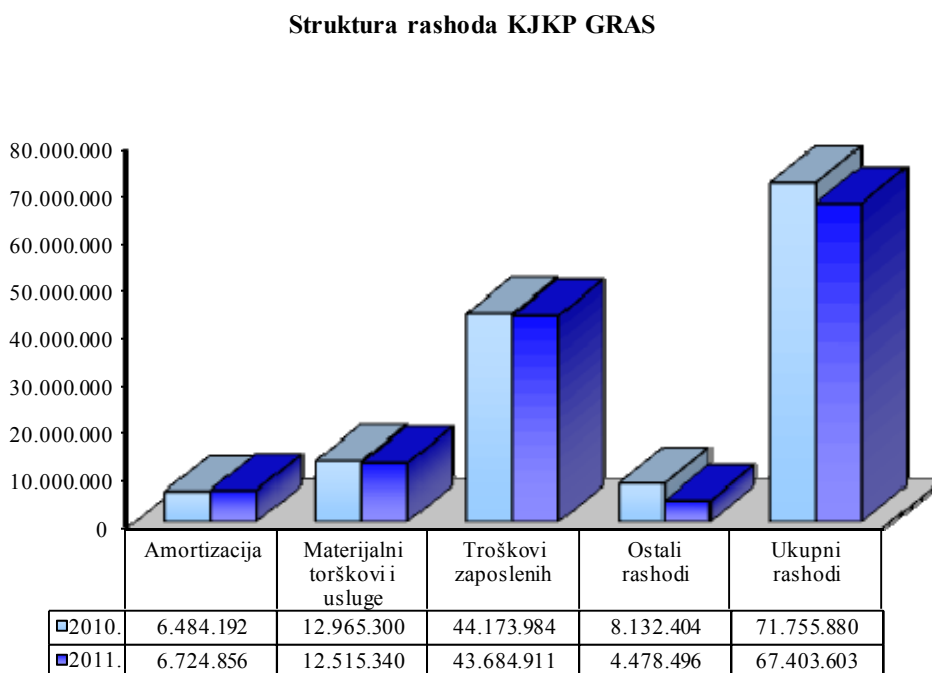
Tabela 3. Struktura prihoda KJKP-a i JKP-a %

R. br.	KJKP i JKP	Godina	Prihodi od osnovne aktivnosti	Prihodi od finansiranja	Ostali prihodi	Ukupni prihodi
1.	Vodovod i kanalizacija	2011.	91,5	0,3	8,2	100,0
		2010.	81,0	0,2	18,8	100,0
2.	Sarajevogas	2011.	96,4	0,0	3,6	100,0
		2010.	96,0	0,0	4,0	100,0
3.	Toplane	2011.	90,4	0,3	9,3	100,0
		2010.	83,2	0,6	16,2	100,0
4.	Rad	2011.	94,9	0,5	4,6	100,0
		2010.	76,7	0,4	23,0	100,0
5.	Park	2011.	77,0	0,1	22,9	100,0
		2010.	81,0	0,2	18,9	100,0
6.	Pokop	2011.	31,7	0,0	68,2	100,0
		2010.	44,3	0,0	55,7	100,0
7.	Tržnice i pijace	2011.	97,7	0,0	2,3	100,0
		2010.	98,2	0,0	1,7	100,0
8.	Vodostan	2011.	68,1	0,1	31,8	100,0
		2010.	63,1	0,0	36,9	100,0
9.	Komunalac	2011.	58,1	0,1	41,7	100,0
		2010.	67,4	0,0	32,5	100,0
10.	Trnovo	2011.	100,0	0,0	0,0	100,0
		2010.	100,0	0,0	0,0	100,0
	Ukupno	2011.	91,3	0,2	8,5	100,0
		2010.	85,7	0,2	14,1	100,0
11.	GRAS	2011.	98,7	0,1	1,2	100,0
		2010.	92,8	0,1	7,1	100,0

1.2. Ukupni rashodi

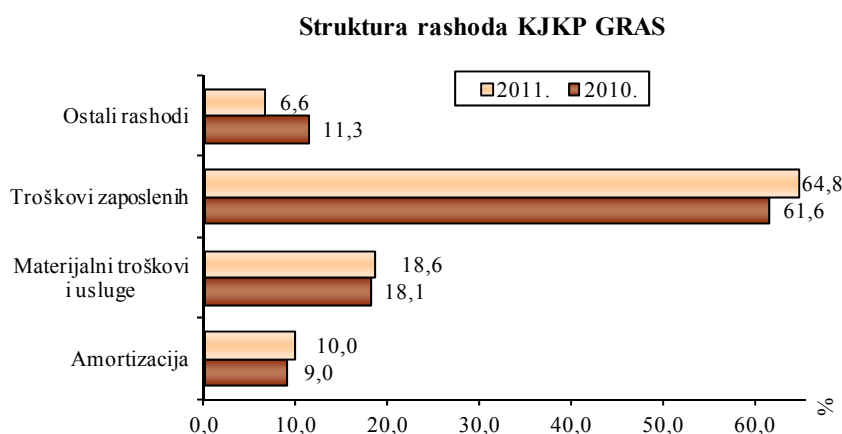
Ukupni rashodi KJKP GRAS u 2011. godini iznosili su 67.403.603 KM, i u odnosu na 2010. godinu manji su za 6,1%.

Struktura formiranja ukupnih rashoda (nominalno) Preduzeća data je na Grafu 7.

Graf 7.

U 2011. godini u strukturi formiranja ukupnih rashoda materijalni troškovi i usluge sa troškovima amortizacije učestvuju sa 28,6%, troškovi zaposlenih učestvuju sa 64,8% i svi ostali troškovi i rashodi sa 6,6 %. (Graf 8.)

Graf 8.

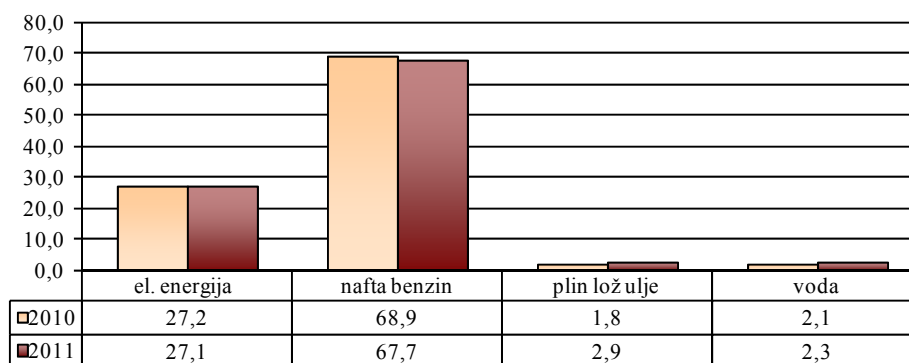
Troškovi sirovina, materijala, i rezervnih dijelova manji su za 23,9% u odnosu na 2010. godinu.¹

¹ *Napomena:* Podaci za strukturu troškova sirovina, materijala, rezervnih dijelova i energije preuzeti iz Izvještaja o poslovanju KJKP GRAS za 2011.g.(mart 2012.), koji daju poziciju troškova sirovina, materijala i rezervnih dijelova i energije raščlanjenu po komponentama.

Ukupni troškovi energije i vode u 2011. godini iznose 9.832.841 KM i veći su za 1,7% u odnosu na 2010. godinu. Troškovi električne energije veći su za 1,1%, troškovi nafte i naftnih derivata veći su za 0,4%, plina i lož ulja manji su za 63,4% u odnosu na 2010. godinu.

Učešće pojedinih troškova energije i vode dat je na Grafu 9.

Struktura troškova energije i vode u %

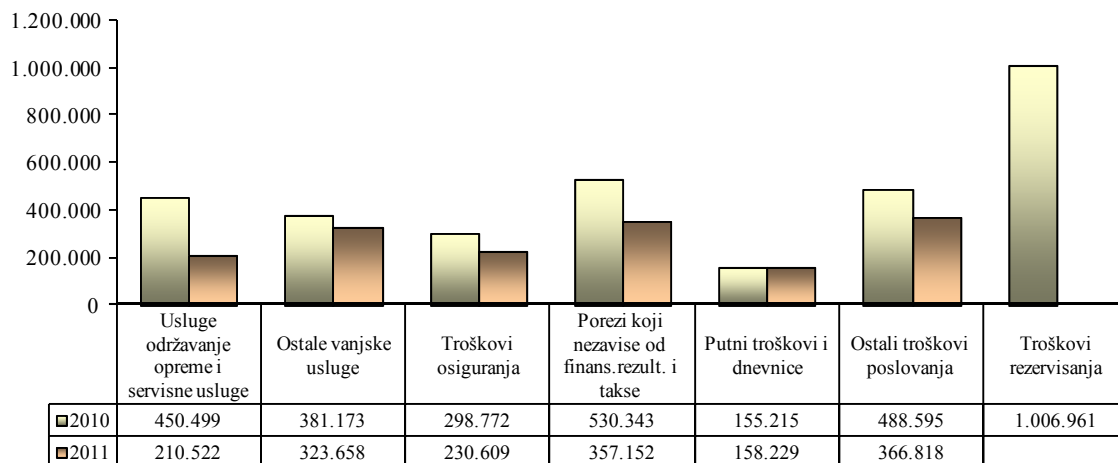

Graf 9.

Troškovi usluga u 2011. godini ostvareni su iznosu od 1.646.988 KM. U strukturi formiranja ukupnih rashoda, troškovi usluga učestvuju sa 2,4%.

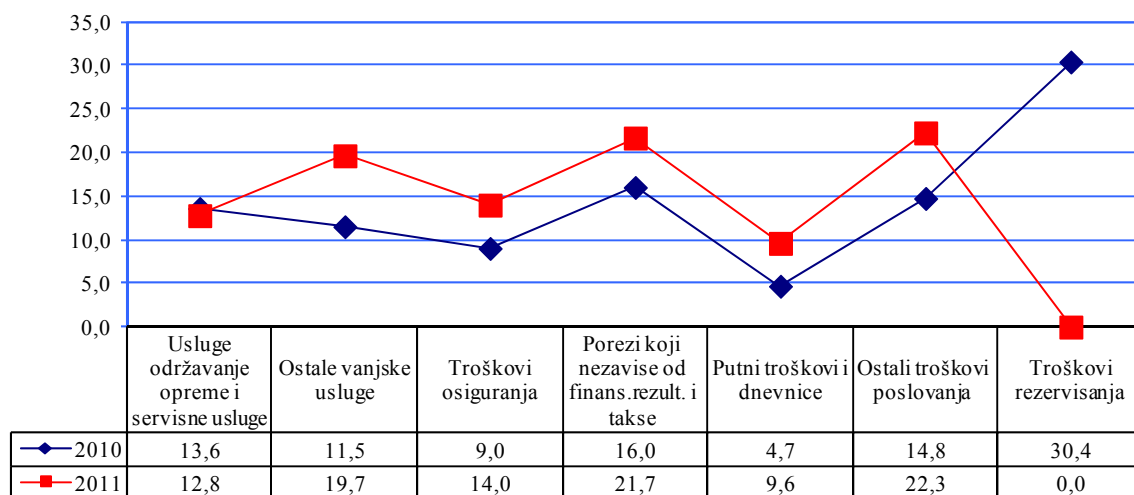
Troškovi ukupnih usluga dati su na Grafu 10., a njihova struktura na Grafu 11.

Troškovi usluga KJKP GRAS

Graf 10.

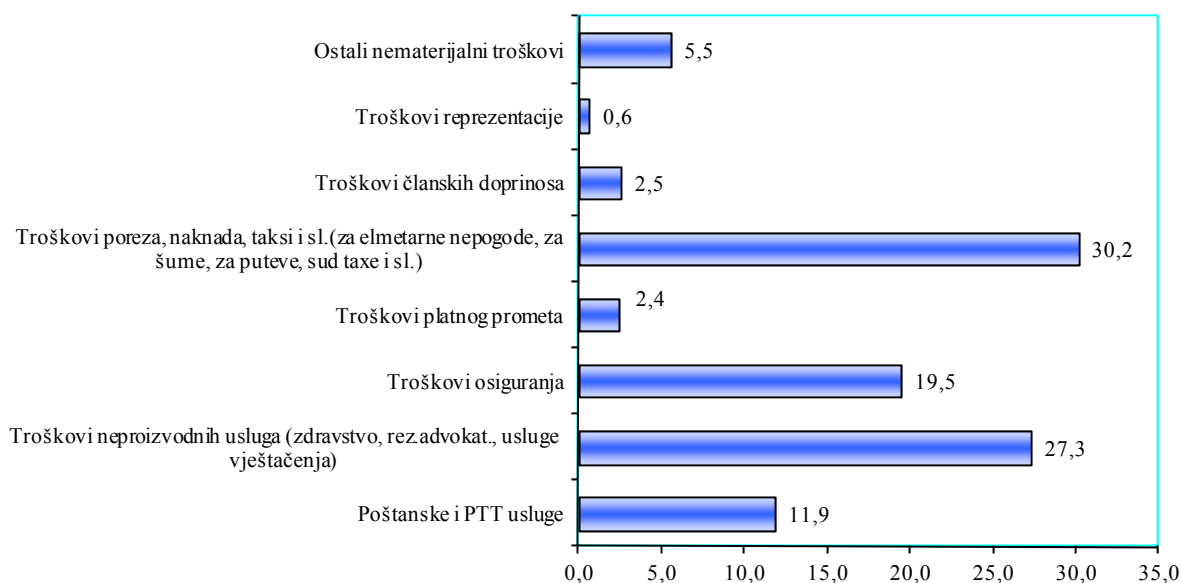
Struktura troškova usluga KJKP GRAS

Graf 11.

U strukturi formiranja troškova usluga, 27,3% su ostale usluge koje obuhvataju zdravstvene usluge, komunalne usluge, servis za privremeno uposlene radnike, registraciju vozila, održavanje opreme i druge troškove.

Struktura ostalih troškova poslovanja KJKP GRAS u %

Graf 12.

U 2011. godini ostvarena amortizacija iznosila je 6.724.856 KM i veća je za 3,7% odnosu na 2010. godinu. Amortizacija je obračunata po linearnoj metodi na osnovu pojedinačnog otpisa. Inače je obračunata za 25% niže od obračuna po minimalnim zakonskim stopama.

Tabela 4. Struktura ukupnih rashoda

Struktura rashoda	Iznos u KM		Indeks 2011 2010	Učešće u %	
	2011	2010		2011	2010
1. Troškovi sir. mat. rez. dje.	2.407.099	3.159.938	76,2	3,6	4,4
2. Troškovi sitnog inventara i auto guma	275.400	138.428	198,9	0,4	0,2
3. Troškovi energije (ukupno)	9.832.841	9.666.933	101,7	14,6	13,5
el. energija	2.663.158	2.634.058	101,1	4,0	3,7
nafta-gorivo	6.886.984	6.859.854	100,4	10,2	9,6
plin-grijanje	282.699	173.022	163,4	0,4	0,2
4. Amortizacija	6.724.856	6.484.181	103,7	10,0	9,0
5. Plate i naknade plata	36.727.609	37.556.216	97,8	54,5	52,3
6. Ostali troškovi zaposlenih radnika (topl. obr.)	6.514.427	6.798.701	95,8	9,7	9,5
7. Izdaci za ostala materijalna prava zaposlenih	284.646	383.446	74,2	0,4	0,5
8. Usluge održavanje opreme i servisne usluge	210.522	450.499	46,7	0,3	0,6
9. Ostale vanjske usluge	323.658	381.173	84,9	0,5	0,5
10. Troškovi osiguranja	230.609	298.772	77,2	0,3	0,4
11. Porezi koji nezavise od finans.rezult. i takse	357.152	530.343	67,3	0,5	0,7
12. Putni troškovi i dnevnice	158.229	155.215	101,9	0,2	0,2
13. Putni troškovi i dnevnice	366.818	488.595	75,1	0,5	0,7
14. Troškovi rezervisanja		1.006.961	0,0	0,0	1,4
15. Nabavna vrijednost prodane robe	30.890	44.295	69,7	0,0	0,1
16. Rashodi finansiranja	2.177.555	3.616.816	60,2	3,2	5,0
17. Ostali rashodi	781.292	595.364	131,2	1,2	0,8
Ukupni rashodi	67.403.603	71.755.876	93,9	100,0	100,0

Ukupni troškovi zaposlenih u 2011. godini iznose 43.242.036 KM i manji su za 2,5 % u odnosu 2010. godinu. Troškovi zaposlenih obuhvataju plaće i naknade neto plaća, poreze i doprinose na plaće i naknade plaća i kategoriju ostalih troškova zaposlenih.

Detaljna struktura ukupnih rashoda Preduzeća data je u Tabeli 4.

Tabela 5. Ukupni rashodi KJKP-a i JKP-a – nominalna struktura u KM

R. br.	KJKP i JKP	Godina	Amortizacija	Indeks 2011 2010	Materijalni troškovi i usluge	Indeks 2011 2010	Troškovi zaposlenih	Indeks 2011 2010	Ostali rashodi	Indeks 2011 2010	Ukupni rashodi	Indeks 2011 2010
1.	Vodovod i kanalizacija	2011.	24.301.328	99,4	14.424.747	91,7	25.917.670	97,8	2.562.102	90,9	67.205.847	96,7
		2010.	24.450.275		15.729.213		26.489.453		2.818.783		69.487.724	
2.	Sarajevogas	2011.	10.680.673	106,3	110.308.231	118,9	10.388.402	114,7	4.372.185	147,6	135.749.491	118,2
		2010.	10.049.912		92.798.298		9.060.912		2.962.320		114.871.442	
3.	Toplane	2011.	5.229.031	99,5	48.215.750	121,8	11.431.484	108,8	7.840.556	80,0	72.716.821	111,6
		2010.	5.255.638		39.573.835		10.511.610		9.802.092		65.143.175	
4.	Rad	2011.	2.548.720	93,8	7.700.807	83,7	26.478.425	99,8	3.770.255	79,3	40.498.207	93,7
		2010.	2.716.419		9.198.978		26.538.973		4.752.049		43.206.419	
5.	Park	2011.	546.178	105,2	970.150	66,7	7.057.231	108,2	1.021.486	376,8	9.595.045	109,4
		2010.	519.145		1.454.368		6.522.803		271.090		8.767.406	
6.	Pokop	2011.	1.434.999	113,3	1.195.579	56,8	5.452.131	127,6	1.437.814	111,4	9.520.523	106,6
		2010.	1.266.213		2.104.398		4.272.135		1.290.190		8.932.936	
7.	Tržnice i pijace	2011.	305.501	102,1	870.416	78,2	2.994.349	117,5	12.346	12,0	4.182.612	102,9
		2010.	299.138		1.113.272		2.549.304		102.710		4.064.424	
8.	Vodostan	2011.	235.113	103,3	244.755	56,1	983.869	118,5	291.972	119,0	1.755.709	100,9
		2010.	227.666		436.181		830.513		245.408		1.739.768	
9.	Komunalac	2011.	421.449	106,6	409.960	97,5	1.619.266	111,9	484.729	172,7	2.935.404	115,4
		2010.	395.275		420.279		1.447.605		280.652		2.543.811	
10.	Trnovo	2011.	31.057	14859,8	39.324	978,5	157.568	331,4	31.934	457	259.883	442,2
		2010.	209		4.019		47.550		6.987		58.765	
	Ukupno	2011.	45.734.049	101,2	184.379.719	113,2	92.480.395	104,8	21.825.379	96,9	344.419.542	108,0
		2010.	45.179.681		162.832.841		88.270.858		22.532.281		318.815.870	
11.	GRAS	2011.	6.724.856	103,7	12.515.340	96,5	43.684.911	98,9	4.478.496	55,1	67.403.603	93,9
		2010.	6.484.192		12.965.300		44.173.984		8.132.404		71.755.880	

Struktura formiranja ukupnih rashoda javnih komunalnih preduzeća data je u Tabeli 5., a učešće pojedinih komponenti u ukupnom rashodu dato je u Tabela 6.

Tabela 6. Ukupni rashodi KJKP-a i JKP-a – struktura %

R. br.	KJKP i JKP	Godina	Amortizacija	Materijalni troškovi i usluge	Troškovi zaposlenih	Ostali rashodi	Ukupni rashodi
1.	Vodovod i kanalizacija	2011.	36,2	21,5	38,6	3,8	100,0
		2010.	35,2	22,6	38,1	4,1	100,0
2.	Sarajevogas	2011.	7,9	81,3	7,7	3,2	100,0
		2010.	8,7	80,8	7,9	2,6	100,0
3.	Toplane	2011.	7,2	66,3	15,7	10,8	100,0
		2010.	8,1	60,7	16,1	15,0	100,0
4.	Rad	2011.	6,3	19,0	65,4	9,3	100,0
		2010.	6,3	21,3	61,4	11,0	100,0
5.	Park	2011.	5,7	10,1	73,6	10,6	100,0
		2010.	5,9	16,6	74,4	3,1	100,0
6.	Pokop	2011.	15,1	12,6	57,3	15,1	100,0
		2010.	14,2	23,6	47,8	14,4	100,0
7.	Tržnice i pijace	2011.	7,3	20,8	71,6	0,3	100,0
		2010.	7,4	27,4	62,7	2,5	100,0
8.	Vodostan	2011.	13,4	13,9	56,0	16,6	100,0
		2010.	13,1	25,1	47,7	14,1	100,0
9.	Komunalac	2011.	14,4	14,0	55,2	16,5	100,0
		2010.	15,5	16,5	56,9	11,0	100,0
10.	Trnovo	2011.	12,0	15,1	60,6	12,3	100,0
		2010.	0,4	6,8	80,9	11,9	100,0
	Ukupno	2011.	13,3	53,5	26,9	6,3	100,0
		2010.	14,2	51,1	27,7	7,1	100,0
11.	GRAS	2011.	10,0	18,6	64,8	6,6	100,0
		2010.	9,0	18,1	61,6	11,3	100,0

1.3. Gubitak

KJKP GRAS, d.o.o. ostvarilo je na dan 31.12.2011. godine gubitak u iznosu 19.657.169 KM, koji je manji za 2.080.637 KM ili za 9,6%. Ovo Preduzeće od 2000. godine ostvaruje gubitak. Gubitak do visine kapitala ukupno iznosi 95.178.465 KM, i to iz ranijih godina 75.521.296 KM i gubitak u 2011. godini 19.657.169 KM.

Detaljniji Izvještaj o poslovanju preduzeća u 2011. godini kako je navedeno sa detaljnim elaboriranjem problema poslovanja dostavljen je nadležnim organima Kantona. Osnovni uzroci poslovanja sa gubitkom su: nekonomska cijena, nezaštićen sistem naplate izvršenih usluga, kontinuiran pad prodaje prevoznih karata, te pad prihoda od izvršenih prevoznih usluga uz neriješena sistemski pitanja. Vrlo decidno je u Izvještaju o poslovanju preduzeća u 2011. godini navedeno da bez rješavanja sistemskih problema uslova poslovanja vrlo brzo ovo Preduzeće neće moći obavljati adekvatno funkciju prevoza putnika. Takođe je istaknuto da su visoki gubici, posebno akumulirani, uzrokovali hroničnu nelikvidnost preduzeća i nemogućnost finansijskih obaveza, zakonom nezaštićen sistem naplate što se iz godine u godinu dovodi do izbjegavanja kupovanja karata i nemogućnosti naplate, niske cijene mjesečnih prevoznih karata povlaštenih korisnika i dr.

Naplata izvršenih prevoznih usluga je i dalje ispod 80%, a trebala bi se obezbijediti najmanje na nivou 95%. Takođe, struktura korisnika nije zadovoljavajuća, preko 65% korisnika su korisnici koji ne mogu podnijeti punu cijenu karte i kako je u Izvještaju o poslovanju preduzeća u 2011. godini istaknuto trebala bi se promjeniti u korist lica koja mogu objektivno

podnijeti cijenu koštanja prevoza, te je potrebno stvoriti institucionalni okvir za veće korištenje javnog gradskog prevoza.

Struktura ostvarenog gubitka ukazuje da gubitak od osnovne djelatnosti iznosi 19.657.169 KM. (Tabela 7.)

Tabela 7. Struktura ostvarenog gubitka

Red br.	Struktura gubitka	Iznos u KM	Učešće u %
1.	Gubitak od poslovne aktivnosti	17.335.015	88,2
2.	Gubitak od finansijske aktivnosti	2.109.237	10,7
3.	Gubitak-ostalo (ostali prihodi i rashodi)	212.917	1,1
Gubitak preduzeća (1+2-3)		19.657.169	100,0

Potrebno je istaći da bi ostvareni gubitak bio i veći da nisu obezbijedena sredstva iz Budžeta KS za 2011. godinu od 1.672.408 KM za pokriće gubitka.

Preduzeće predlaže određene mjere uvažavajući ukupnu složenost uslova poslovanja:

- Adekvatno rješavanje cijena odnosno subvencija povlašćenim korisnicima;
- Izmirivanje obaveza po kredima za strateške investicione projekte;
- Institucionalno uređivanje zaštite sistema naplate prevoznih usluga.

Bez rješavanja sistemskih problema uslova poslovanja neće se moći obezbjediti adekvatna funkcija prevoza.

2. Cijena usluga prevoza

Na rezultat poslovanja svakako utiče i cijena prevoznih usluga. Sama struktura cijene prevoznih usluga u korelaciji je sa troškovima poslovanja i bazira se na strukturi cijene koštanja. S obzirom na karakter djelatnosti i specifičnosti, dominantni su troškovi: amortizacije, energije, materijala, kamate i rezervnih dijelova i radne snage.

Kao što je istaknuto u Izvještaju o poslovanju preduzeća u 2011. godini kod formiranja cijena prevoznih usluga javnog gradskog i prigradskog prevoza putnika, prisutan je faktor socijalne politike.

U 2011. godini osnovna cijena pojedinačne karte sa PDV iznosi 1,60 KM, koja se smatra prema mišljenju Preduzeća realnom sa stanovišta dužine putovanja, ali nije ravnomjerno raspoređena troškovima dužine putovanja.

U ukupnom broju realizovanih mjesečnih karata u 2011. godini samo 25,2% su mjesečne karte sa punom cijenom, a 74,2% mjesečnih karata su sa povlašćenom cijenom, a od toga penzionerske mjesečne karte čine 48,1% ukupnog broja prodatih mjesečnih karata, dažke ukupno 14,8% itd.

Prosječne cijene mjesečnih karata su znatno ispod nivoa ekonomskih cijena. Ekonomska cijena osnovne mjesečne građanske karte u prvoj zoni (zona „A“ važi od Ilidže na jugu i Vogošće na sjeveru), je utvrđena od 53,70 KM sa PDV, a za preko 65% ukupnih korisnika prevoza cijena je ostvarena u 2011. godini od 15,27 KM bez PDV.

Tabela 8. Struktura elemenata cijene koštanja u cijeni ključnih prevoznih karata

Redni broj	Elementi cijene košanja	Elementi cijene košanja utvrđeni u osnovnoj mjesečnoj građanskoj prevoznjoj karti	Elementi cijene košanja PDV u ostvarenim cijenama mjesečnih karata 2011. godine		
			Penzioneri	Đačke	Studentske
1.	Materijal, rezervni dijelovi, sitni inventar i autogume	2,14	0,56	1,27	1,31
2.	Energenti	7,83	2,04	4,65	4,81
3.	Troškovi radne snage	33,67	8,79	20,00	20,69
4.	Svi ostali troškovi	4,70	1,21	2,80	2,90
5.	Ukupno (1 do 4)	48,34	12,60	28,72	29,71
6.	Fiksni troškovi	5,36	1,40	3,18	3,29
	Ukupno (5+6)	53,70	14,00	31,90	33,00

Nizak nivo cijena mjesečnih karata povlašćenih korisnika nije mogao pokriti ostvarenu cijenu koštanja (rashode poslovanja).

Prosječna uslovno ekonomska cijena svih vrsta mjesečnih karata (građanke, dažke, studentske, penzionerske i dr.) za 2011. godinu, utvrđena je 53,70 KM sa PDV. Data je struktura elemenata cijene koštanja u utvrđenoj osnovnoj mjesečnoj karti (53,70 KM) sa elementima: materijal, rezervni dijelovi, sitni inventar i autogume sa 2,14 KM, energenti 7,83 KM, troškovi radne snage 33,67 KM, svi ostali troškovi 4,70 KM (ukupno 48,34 KM) i fiksni troškovi (amortizacija) 5,36 KM.

Istaknuto je u Izvještaju o poslovanju preduzeća da je ova cijena primjenjena u 2011. godini Preduzeće bi uključujući i ostale stečene prihode, poslovalo na granici rentabiliteta. Struktura korisnika javnog gradskog prevoza je nepovoljna s obzirom da su za preko 65% ukupnog broja putnika utvrđene mjesečne cijene ispod nivoa (pensioneri, đaci i drugi).

Prema mišljenju Preduzeća za utvrđivanje optimalnog nivoa ekonomskih cijena bilo bi neophodno ispuniti određene predušlove: broj korisnika mjesečnih karata lica sa punom cijenom prevozne karte morao biti najmanje 65 % od ukupnog broja korisnika mjesečnih karata, da se naplata izvršenih usluga realizuje najmanje u nivou 95%, uvesti novi elektronski tarifni sistem i sistem prodaje prodaje koji bi bio u izvjesnoj mjeri prilagođen troškovima putovanja putnika, te utvrditi adekvatan nivo subvencioniranja socijalnih kategorija stanovništva.

Na ovaj način bi se obezbijedile niže cijene sadašnjih pojedinačnih karata na kraćim relacijama, zatim cijene mjesečnih karata za socijalne kategorije bile bi prihvatljivije, sistem javnog gradskog prevoza putnika u Kantonu Sarajevo trebao bi biti funkcionalniji uz odgovarajuće efekte (protok i bezbjednost saobraćaja, manji troškovi infrastrukture i energenata, zaštita okoliša itd).

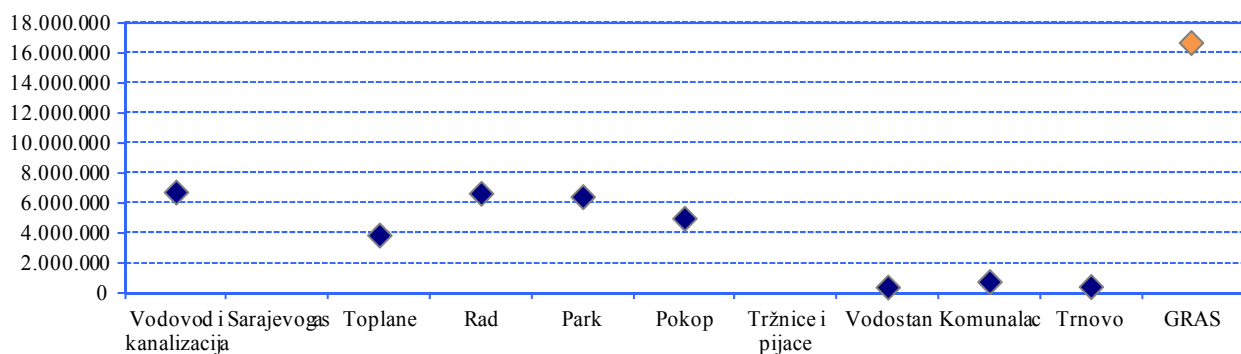
3. Sredstva budžeta

U 2011. godini ukupno izdvojena sredstva iz Budžeta Kantona Sarajevo iznose 16.608.247 KM. Za sredstva koja utiču na formiranje ukupnog prihoda doznačeno je 12.181.704 KM za subvencije, a za podršku tekućem poslovanju nisu ostvarena. Takođe, pored ovih sredstava iz Budžeta Kantona Sarajevo izdvajamo pokriće ranije nastalih gubitaka 1.672.408 KM i za investicije 2.754.134 KM (ova sredstva ne formiraju ukupan prihod).

Tabela 9. Odnos sredstava Budžeta KS i ukupnih prihoda KJKP-a i JKP-a

R. br.	KJKP i JKP	Ukupni prihodi u KM		Sredstva budžeta u KM		Indeks $\frac{2011}{2010}$	Odnos sredstava Budžeta KS i ukupnih prihoda JKP-a	
		2010.	2011.	2010.	2011.		2010.	2011.
1.	Vodovod i kanalizacija	39.073.775	36.953.442	6.300.000	6.699.200	106,3	16,1	18,1
2.	Sarajevogas	110.667.223	131.221.040					0,0
3.	Toplane	56.243.481	54.466.816	10.963.890	3.832.600	35,0	19,5	7,0
4.	Rad	43.339.934	40.524.284	6.550.979	6.617.365	101,0	15,1	16,3
5.	Park	8.246.230	8.797.375	5.018.717	6.391.900	127,4	60,9	72,7
6.	Pokop	8.949.932	9.530.812	4.150.000	4.950.000	119,3	46,4	51,9
7.	Tržnice i pijace	4.218.071	4.313.111	40.000		0,0	0,9	0,0
8.	Vodostan	1.372.750	1.486.459	264.000	364.337	138,0	19,2	24,5
9.	Komunalac	2.168.053	2.544.056	705.423	730.171	103,5	32,5	28,7
10.	Trnovo	43.990	348.902		310.000		0	88,9
	UKUPNO	274.323.439	290.186.297	33.993.009	29.895.573	87,9	12,4	10,3
10.	GRAS	50.018.070	47.746.434	16.098.155	16.608.247	103,2	32,2	34,8

Sredstva budžeta po KJKP-a u 2011.

Graf 13.

Ukupna sredstva iz Budžeta Kantona Sarajevo doznačena GRAS-u veća su za 3,2% (510.092 KM) u 2011. godini, a ostalim KJKP I JKP je doznačeno manje za 12,8% (4.097.436 KM).

4. Investicije

U 2011. godini vrijednost isplata za investicije, odnosno novčana ulaganja u saobraćajnu infrastrukturu iznosila su 4.701.893 KM i manje su za 59,0% od isplaćenih investicija svih JKP u Kantonu Sarajevo.

Tabela 10. Isplate za investicije po izvorima finansiranja u KM

R. br.	KJKP i JKP	Sopstvena sredstva	Udružena sredstva	Krediti	Ostali izvori	Ukupno
1.	Vodovod i kanalizacija	228.724	809.460		258.942	1.297.126
2.	Sarajevogas	2.260.900			125.000	2.385.900
3.	Toplane	2.392.525			199.086	2.591.611
4.	Rad	779.051			126.858	905.909
5.	Park	58.509			240.354	298.863
6.	Pokop	733.620			2.530.000	3.263.620
7.	Tržnice i pijace	74.435				74.435
8.	Komunalac	20.674	453815			474.489
9.	Vodostan				199.217	199.217
10.	Trnovo				266.732	266.732
	UKUPNO	6.548.438	1.263.275	0	3.946.189	11.757.902
10.	GRAS			1.613.559	3.088.334	4.701.893

Izvor: Godišnji izvještaj o investicijama za 2011. godinu (Obrazac INV – 01)

Od ukupnih isplata za investicije 1.613.559 KM odnosi se na kreditna sredstva, a 2.754.134 KM iz sredstva budžeta i 334.200 KM iz drugih izvora.

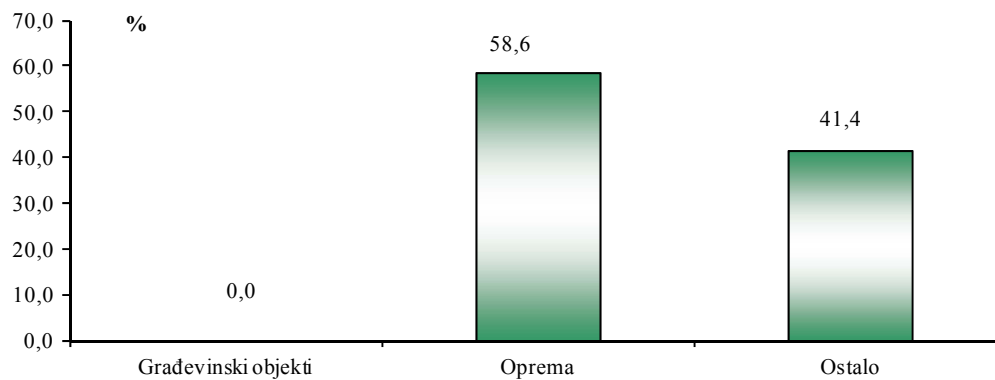
Tabela 11. Ostvarene investicije u KJKP-u i JKP-u KM

R. br.	KJKP i JKP	Građevinski objekti	Oprema	Ostalo	Ukupne investicije
1.	Vodovod i kanalizacija	2.033.224	615.304		2.648.528
2.	Sarajevogas	240.615	1.359.888	217.949	1.818.452
3.	Toplane	794.764	2.579.365	19.244	3.393.373
4.	Rad		550.663		550.663
5.	Park	36.625	112.908	5.625	155.158
6.	Pokop	2.730.583	783.725	133.585	3.647.893
7.	Tržnice i pijace	11.529	17.118	1.000	29.647
8.	Vodostan	21.115	48.927		70.042
9.	Komunalac	1.239.807			1.239.807
	Ukupno	7.108.262	6.067.898	377.403	13.553.563
10.	Gras		2.754.134	1.947.759	4.701.893

Izvor: Godišnji izvještaj o investicijama za 2010. godinu (Obrazac INV – 01)

Ostvarene investicije odnosno vrijednost efektivne izvršene izgradnje građevinskih objekata, nabavke opreme i ostalog iznosi 4.701.893 KM, od čega 58,6% oprema odnosno 2.754.134 KM i ostalo 41,4% odnosno 1.947.759 KM. (Graf 14.)

Struktura ostvarenih investicija KJKP Gras u 2011. godini

Graf 14.

I pored investicionog ulaganja u kapacitete infrastrukture i voznog parka, stanje je i dalje nezadovoljavajuće. Starost voznog parka predstavlja poseban problem. Prosječna starost ukupnog voznog parka je 18 godina i 9 mjeseca.

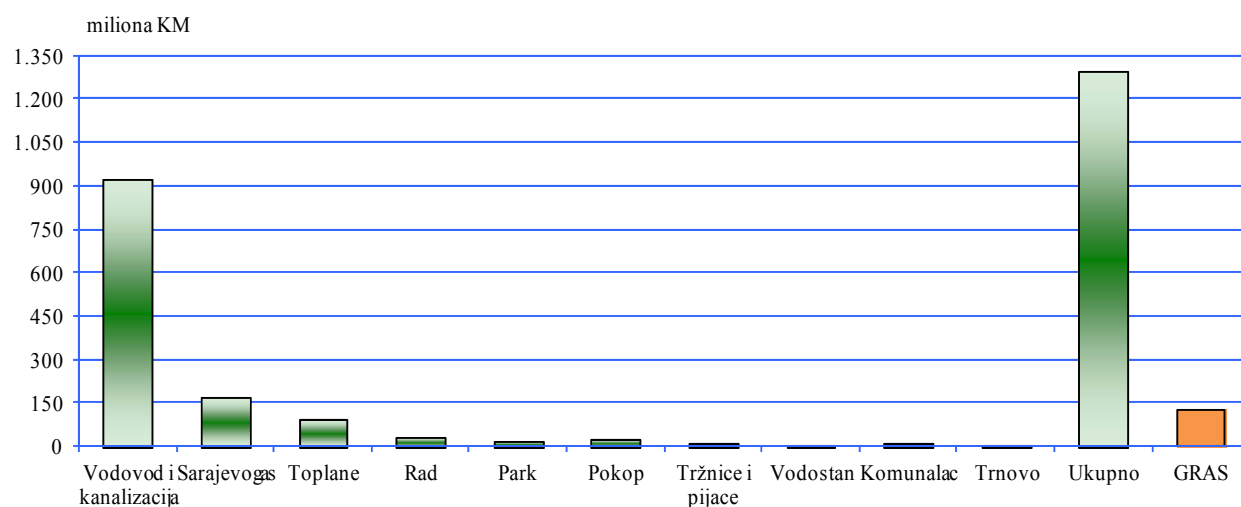
5. Elementi bilansa stanja

Ukupna poslovna sredstva KJKP GRAS na dan 31.12.2011. godine iznosi 122.878.255 KM, što je veće za 9,06% u odnosu na 31.12.2010.

Tabela 12. Ukupna poslovna sredstva KJKP-a i JKP-a – aktiva u KM

R. br	KJKP i JKP	Na dan	Tekuća sredstva	Stalna sredstva				Aktiva
				zemljište	građevinski objekti	oprema	ostala sredstva	
1.	Vodovod i kanalizacija	31.12.2011.	12.902.393	21.047.328	653.876.348	6.139.902	232.460.690	926.426.661
		31.12.2010.	14.198.107	21.047.359	675.937.799	7.134.198	231.430.990	949.748.453
2.	Sarajevogas	31.12.2011.	92.595.517	1.459.929	61.550.545	12.169.247	3.617.045	171.392.283
		31.12.2010.	76.901.387	1.459.929	68.426.137	10.958.195	3.176.486	160.922.134
3.	Toplane	31.12.2011.	19.072.505		18.587.203	14.432.731	43.550.833	95.643.272
		31.12.2010.	19.873.700		20.677.339	15.035.120	29.110.123	84.696.282
4.	Rad	31.12.2011.	19.894.634	2.819.386	4.421.966	5.506.104	1.126.781	33.768.871
		31.12.2010.	18.073.863	2.819.386	4.550.770	6.964.899	52.047	32.460.965
5.	Park	31.12.2011.	2.264.480	8.927.537	2.532.327	1.238.254	675.425	15.638.023
		31.12.2010.	1.537.121	8.927.537	2.626.574	1.325.765	665.032	15.082.029
6.	Pokop	31.12.2011.	1.090.289	969.353	12.048.735	2.646.324	7.047.247	23.801.948
		31.12.2010.	1.115.491	969.353	10.889.886	2.747.590	6.290.856	22.013.176
7.	Tržnice i pijace	31.12.2011.	311.730	685.986	12.773.165	161.869	41.220	13.973.970
		31.12.2010.	257.429	685.986	12.937.226	170.032	38.857	14.089.530
8.	Vodostan	31.12.2011.	919.127	240.896	1.613.554	394.141	3.036	3.170.754
		31.12.2010.	862.075	240.896	1.782.598	259.414	10.915	3.155.898
9.	Komunalac	31.12.2011.	550.639	111.728	9.257.391	91.335	1.092.078	11.103.171
		31.12.2010.	695.568	111.728	9.594.720	108.858	684.186	11.195.060
10.	Trnovo	31.12.2011.	95.899			237.627	14.266	347.792
		31.12.2010.	3.673			2.919	14.775	21.367
Ukupno		31.12.2011.	149.697.213	36.262.143	776.661.234	43.017.534	289.628.621	1.295.266.745
		31.12.2010.	133.518.414	36.262.174	807.423.049	44.706.990	271.474.267	1.293.384.894
11.	GRAS	31.12.2011.	17.747.344	33.747.210	20.524.786	41.394.579	9.464.336	122.878.255
		31.12.2010.	19.322.434	5.087.940	21.669.967	44.245.465	22.343.045	112.668.851

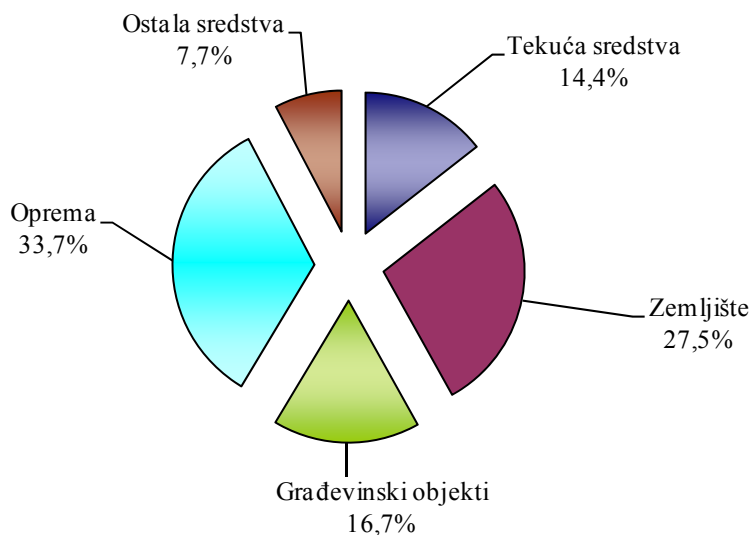
Ukupna imovina KJKP u 2011.

Graf 15.

U poređenju sa ukupnim poslovnim sredstvima drugih javnih komunalnih preduzeća, KJKP GRAS ima rang 3 (iza Vodovoda i kanalizacije i Sarajevogasa).

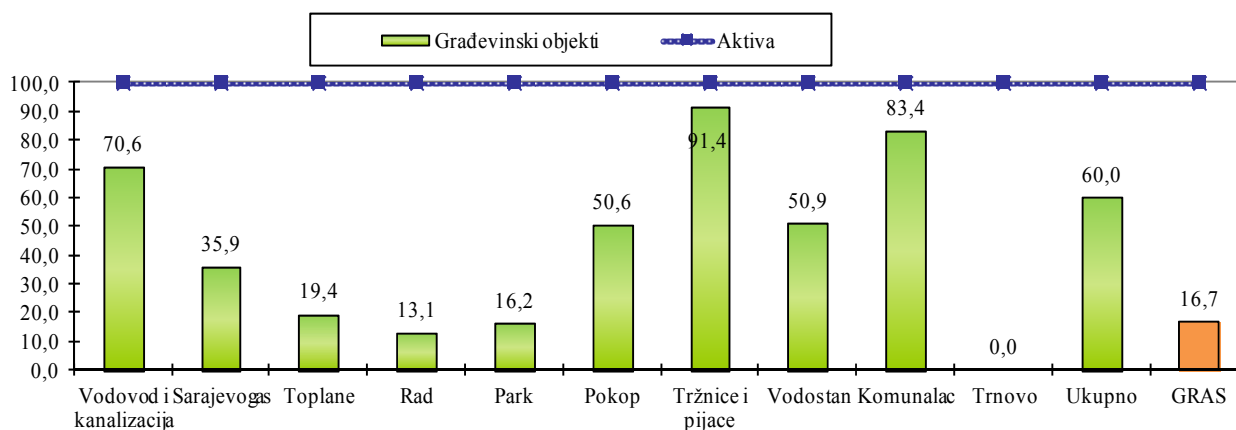
Struktura imovine KJKP GRAS, 31.12.2011.

Graf 16.

Na kraju 2010. godine Preduzeće je raspolagao sa preko 17 miliona tekućih sredstava, takođe preko 20 milion vrijednosti građevinskih objekata i opreme u vrijednosti od preko 41 miliona KM što je i najznačajnija stavka u strukturi poslovnih sredstava preduzeća.

Učešće građevinskih objekata u ukupnoj imovini KJKP i JKP 31.12.2011.

Graf 17.

Tabela 13. KJKP-a i JKP-a na dan 31.12.2010. i 31.12.2011. - struktura poslovnih sredstava u %

R. Broj	KJKP i JKP	Na dan	Tekuća sredstva	Stalna sredstva				Aktiva
				zemljište	građevinski objekti	Oprema	ostala sredstva	
1.	Vodovod i kanalizacija	31.12.2011.	1,4	2,3	70,6	0,7	25,1	100,0
		31.12.2010.	1,5	2,2	71,2	0,8	24,4	100,0
2.	Sarajevogas	31.12.2011.	54,0	0,9	35,9	7,1	2,1	100,0
		31.12.2010.	47,8	0,9	42,5	6,8	2,0	100,0
3.	Toplane	31.12.2011.	19,9	0,0	19,4	15,1	45,5	100,0
		31.12.2010.	23,5	0,0	24,4	17,8	34,4	100,0
4.	Rad	31.12.2011.	58,9	8,3	13,1	16,3	3,3	100,0
		31.12.2010.	55,7	8,7	14,0	21,5	0,2	100,0
5.	Park	31.12.2011.	14,5	57,1	16,2	7,9	4,3	100,0
		31.12.2010.	10,2	59,2	17,4	8,8	4,4	100,0
6.	Pokop	31.12.2011.	4,6	4,1	50,6	11,1	29,6	100,0
		31.12.2010.	5,1	4,4	49,5	12,5	28,6	100,0
7.	Tržnice i pijace	31.12.2011.	2,2	4,9	91,4	1,2	0,3	100,0
		31.12.2010.	1,8	4,9	91,8	1,2	0,3	100,0
8.	Vodostan	31.12.2011.	29,0	7,6	50,9	12,4	0,1	100,0
		31.12.2010.	27,3	7,6	56,5	8,2	0,3	100,0
9.	Komunalac	31.12.2011.	5,0	1,0	83,4	0,8	9,8	100,0
		31.12.2010.	6,2	1,0	85,7	1,0	6,1	100,0
10.	Trnovo	31.12.2011.	27,6	0,0	0,0	68,3	4,1	100,0
		31.12.2010.	17,2	0,0	0,0	13,7	69,1	100,0
	Ukupno	31.12.2011.	11,6	2,8	60,0	3,3	22,4	100,0
		31.12.2010.	10,3	2,8	62,4	3,5	21,0	100,0
11.	GRAS	31.12.2011.	14,4	27,5	16,7	33,7	7,7	100,0
		31.12.2010.	17,1	4,5	19,2	39,3	19,8	100,0

Vrijednost tekućih sredstava manja su u odnosu na predhodnu godinu za 8,15%, vrijednost opreme za 6,44%, vrijednost građevinskih objekata za 5,28%, ostala sredstva za 57,64%, a vrijednos zemljišta je veća 5,6 puta.

Tabela 14. Poslovna sredstva KJKP-a i JKP-a -indeksi 2011./2010.

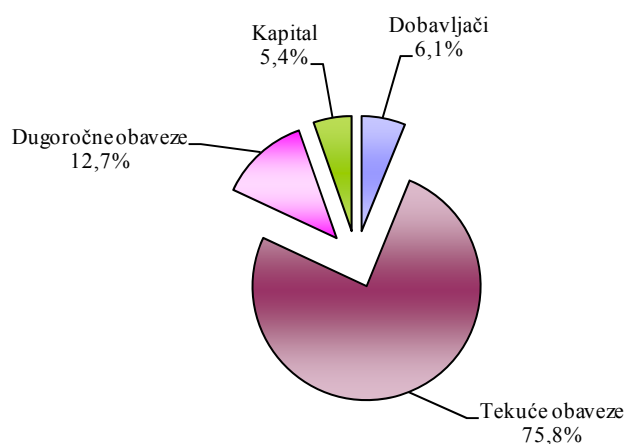
R. br	KJKP i JKP	Tekuća sredstva	Stalna sredstva				Ukupna imovina
			Zemljište	građevinski objekti	oprema	ostala sredstva	
1.	Vodovod i kanalizacija	0,91	1,00	0,97	0,86	1,00	0,98
2.	Sarajevogas	1,20	1,00	0,90	1,11	1,14	1,07
3.	Toplane	0,96		0,90	0,96	1,50	1,13
4.	Rad	1,10	1,00	0,97	0,79	21,65	1,04
5.	Park	1,47	1,00	0,96	0,93	1,02	1,04
6.	Pokop	0,98	1,00	1,11	0,96	1,12	1,08
7.	Tržnice i pijace	1,21	1,00	0,99	0,95	1,06	0,99
8.	Vodostan	1,07	1,00	0,91	1,52	0,28	1,00
9.	Komunalac	0,79	1,00	0,96	0,84	1,60	0,99
10.	Trnovo	7,25			0,46	47,96	32,19
	Ukupno	1,12	1,00	0,96	0,96	1,07	1,00
11.	GRAS	0,92	6,63	0,95	0,94	0,42	1,09

Vrijednost izvora sredstava Preduzeća na dan 31.12.2011. iznosi 122.878.255 KM.

Tabela 15. Pasiva KJKP-a i JKP-a - izvori sredstava u KM

R. br.	KJKP i JKP	Na dan	Dobavljači	Tekuće obaveze	Dugoročne obaveze	Kapital	Pasiva
1.	Vodovod i kanalizacija	31.12.2011.	5.042.169	9.051.950	47.279.622	865.052.920	926.426.661
		31.12.2010.	3.778.788	22.151.234	47.468.506	876.349.925	949.748.453
2.	Sarajevogas	31.12.2011.	46.806.911	35.022.981	12.961.458	76.600.933	171.392.283
		31.12.2010.	30.792.640	35.956.673	13.043.437	81.129.384	160.922.134
3.	Toplane	31.12.2011.	68.081.478	6.104.598	21.457.196		95.643.272
		31.12.2010.	55.814.132	1.047.816	27.834.334		84.696.282
4.	Rad	31.12.2011.	3.255.458	5.030.946	5.461.445	20.021.022	33.768.871
		31.12.2010.	2.025.299	3.366.390	6.972.123	20.097.153	32.460.965
5.	Park	31.12.2011.	950.645	1.008.579	1.602.171	12.076.628	15.638.023
		31.12.2010.	376.560	695.762	1.585.409	12.424.298	15.082.029
6.	Pokop	31.12.2011.	781.941	827.009	18.416.877	3.776.121	23.801.948
		31.12.2010.	767.476	1.011.226	16.460.649	3.773.825	22.013.176
7.	Tržnice i pijace	31.12.2011.	132.943	747.021	277.990	12.816.016	13.973.970
		31.12.2010.	128.209	786.414	474.219	12.700.688	14.089.530
8.	Vodostan	31.12.2011.	16.558	195.125	533.151	2.425.920	3.170.754
		31.12.2010.	13.927	229.493	481.134	2.431.344	3.155.898
9.	Komunalac	31.12.2011.	42.992	290.940	4.938.014	5.831.225	11.103.171
		31.12.2010.	15.988	319.654	4.762.645	6.096.773	11.195.060
10.	Trnovo	31.12.2011.	3.607	254.318		89.867	347.792
		31.12.2010.	1.103	10.264		10.000	21.367
	Ukupno	31.12.2011.	125.114.702	58.533.467	112.927.924	998.690.652	1.295.266.745
		31.12.2010.	93.714.122	65.574.926	119.082.456	1.015.013.390	1.293.384.894
11.	GRAS	31.12.2011.	7.550.153	93.146.745	15.598.503	6.582.854	122.878.255
		31.12.2010.	6.875.933	72.548.703	24.859.793	8.384.422	112.668.851

Struktura izvora sredstava KJKP GRAS, 31.12.2011.

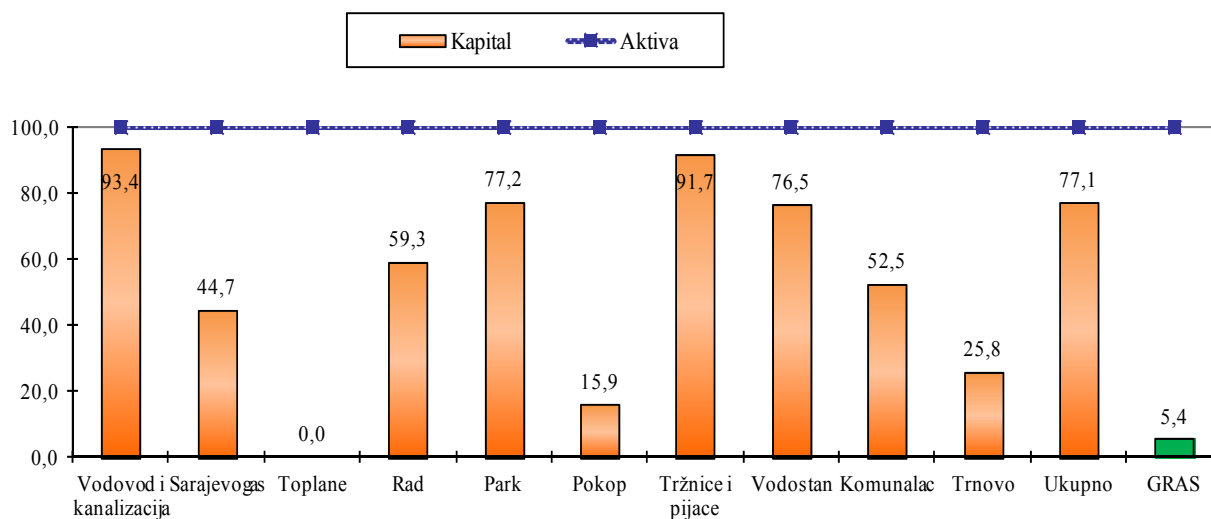

Graf 18.

Najveći dio izvora sredstava KJKP GRAS čine tekuće obaveze sa 75,8% ili preko 93 miliona KM.

Kod ostalih kantonalnih javnih komunalnih preduzeća kapital je dominantan sa 77,1% učešća u izvorima sredstva.

Učešće kapitala u ukupnoj imovini KJKP i JKP 31.12.2011.

Graf 19.

U odnosu na 2010. godinu došlo je do izvjesnih izmjena u strukturi pasive. Smanjeno je učešće kapitala, a povećano učešće tekućih obaveza i dugoročnih obaveza. U nominalnom iznosu kapital je smanjen za preko 2 miliona KM (21,4%).

Tabela 16. Pasiva KJKP-a i JKP-a u %

R. br	KJKP i JKP	Na dan	Dobavljači	Tekuće obaveze	Dugoročne obaveze	Kapital	Pasiva
1.	Vodovod i kanalizacija	31.12.2011.	0,5	1,0	5,1	93,4	100,0
		31.12.2010.	0,4	2,3	5,0	92,3	100,0
2.	Sarajevogas	31.12.2011.	27,3	20,4	7,6	44,7	100,0
		31.12.2010.	19,1	22,3	8,1	50,4	100,0
3.	Toplane	31.12.2011.	71,2	6,4	22,4	0,0	100,0
		31.12.2010.	65,9	1,2	32,9	0,0	100,0
4.	Rad	31.12.2011.	9,6	14,9	16,2	59,3	100,0
		31.12.2010.	6,2	10,4	21,5	61,9	100,0
5.	Park	31.12.2011.	6,1	6,4	10,2	77,2	100,0
		31.12.2010.	2,5	4,6	10,5	82,4	100,0
6.	Pokop	31.12.2011.	3,3	3,5	77,4	15,9	100,0
		31.12.2010.	3,5	4,6	74,8	17,1	100,0
7.	Tržnice i pijace	31.12.2011.	1,0	5,3	2,0	91,7	100,0
		31.12.2010.	0,9	5,6	3,4	90,1	100,0
8.	Vodostan	31.12.2011.	0,5	6,2	16,8	76,5	100,0
		31.12.2010.	0,4	7,3	15,2	77,0	100,0
9.	Komunalac	31.12.2011.	0,4	2,6	44,5	52,5	100,0
		31.12.2010.	0,1	2,9	42,5	54,5	100,0
10.	Trnovo	31.12.2011.	1,0	73,1	0,0	25,8	100,0
		31.12.2010.	5,2	48,0	0,0	46,8	100,0
	Ukupno	31.12.2011.	9,7	4,5	8,7	77,1	100,0
		31.12.2010.	7,2	5,1	9,2	78,5	100,0
11.	GRAS	31.12.2011.	6,1	75,8	12,7	5,4	100,0
		31.12.2010.	6,1	64,4	22,1	7,4	100,0

Tabela 17. Izvor sredstava KJKP-a i JKP-a - indeksi 2011/2010.

R. br	KJKP i JKP	Dobavljači	Tekuće obaveze	Dugoročne obaveze	Kapital	Pasiva
1.	Vodovod i kanalizacija	1,33	0,41	1,00	0,99	0,98
2.	Sarajevogas	1,52	0,97	0,99	0,94	1,07
3.	Toplane	0,45	5,89	0,61		1,68
4.	Rad	1,61	1,49	0,78	1,00	1,04
5.	Park	2,52	1,45	1,01	0,97	1,04
6.	Pokop	1,02	0,82	1,12	1,00	1,08
7.	Tržnice i pijace	1,04	0,95	0,59	1,01	0,99
8.	Vodostan	1,19	0,85	1,11	1,00	1,00
9.	Komunalac	2,69	0,91	1,04	0,96	0,99
10.	Trnovo	3,27	24,78		8,99	16,28
	Ukupno	1,34	0,89	0,95	0,98	1,00
11.	GRAS	1,10	1,28	0,63	0,79	1,09

Obaveze prema dobavljačima su povećane za 9,8%, a kapital smanjen za 21,4% u odnosu na 2010. godinu.

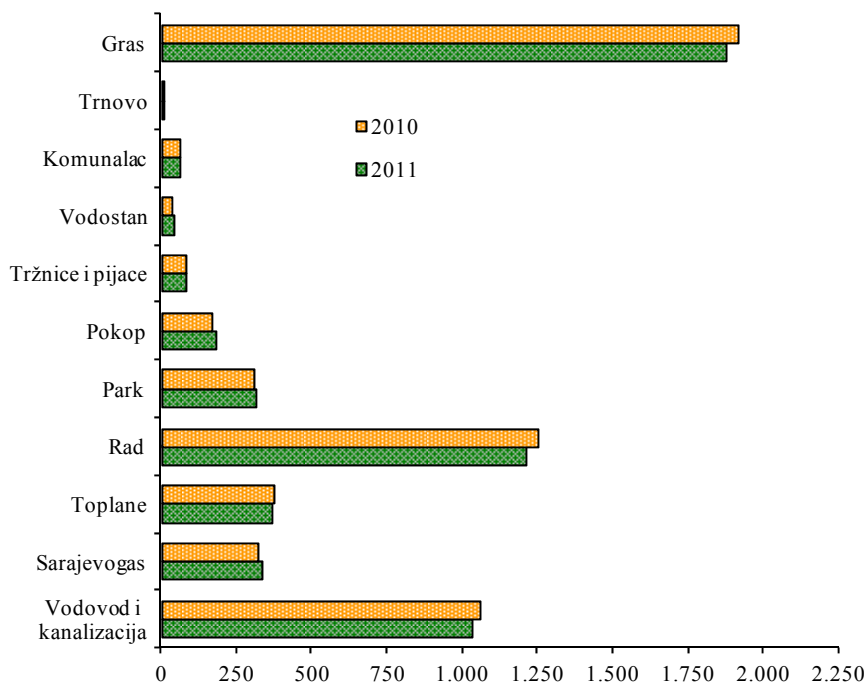
6. Zaposlenost i plaće

U periodu januar-decembar 2011. godine u KJKP GRAS bilo je zaposleno 1.876 radnika na temelju sati rada. U odnosu na predhodnu godinu broj zaposlenih je manji za 2,1%.

Tabela 18. Zaposlenost i plaće u KJKP-a i JKP-a

Red. broj	KJKP i JKP	Neto plaće i naknade u KM			Broj zaposlenih na temelju sati rada			Prosječna mjesečna plaća u KM		
		2011.	2010.	Indeks	2011.	2010.	Indeks	2011.	2010.	Indeks
1.	Vodovod i kanalizacija	12.493.225	12.908.693	96,8	1.029	1.058	97,3	1012	1017	99,5
2.	Sarajevogas	4.860.594	4.622.493	105,2	334	322	103,7	1213	1196	101,4
3.	Toplane	5.597.929	5.426.980	103,1	367	376	97,6	1271	1203	105,7
4.	Rad	12.243.779	12.439.685	98,4	1.210	1.250	96,8	843	829	101,7
5.	Park	3.222.994	3.216.307	100,2	314	306	102,6	855	876	97,7
6.	Pokop	2.952.397	2.804.222	105,3	182	170	107,1	1352	1375	98,3
7.	Tržnice i pijace	1.411.788	1.220.771	115,6	84	81	103,7	1401	1256	111,5
8.	Vodostan	404.368	391.594	103,3	40	38	105,3	842	859	98,1
9.	Komunalac	743.766	738.114	100,8	66	65	101,5	939	946	99,2
10.	Trnovo	64.853	21.941	295,6	8	5	160,0	676	366	184,7
	Ukupno	43.995.693	43.790.800	100,5	3.634	3.671	99,0	1.009	994	101,5
11.	GRAS	21.546.420	22.011.699	97,9	1.876	1.916	97,9	956	957	99,9

Broj zaposlenih na temelju sati rad

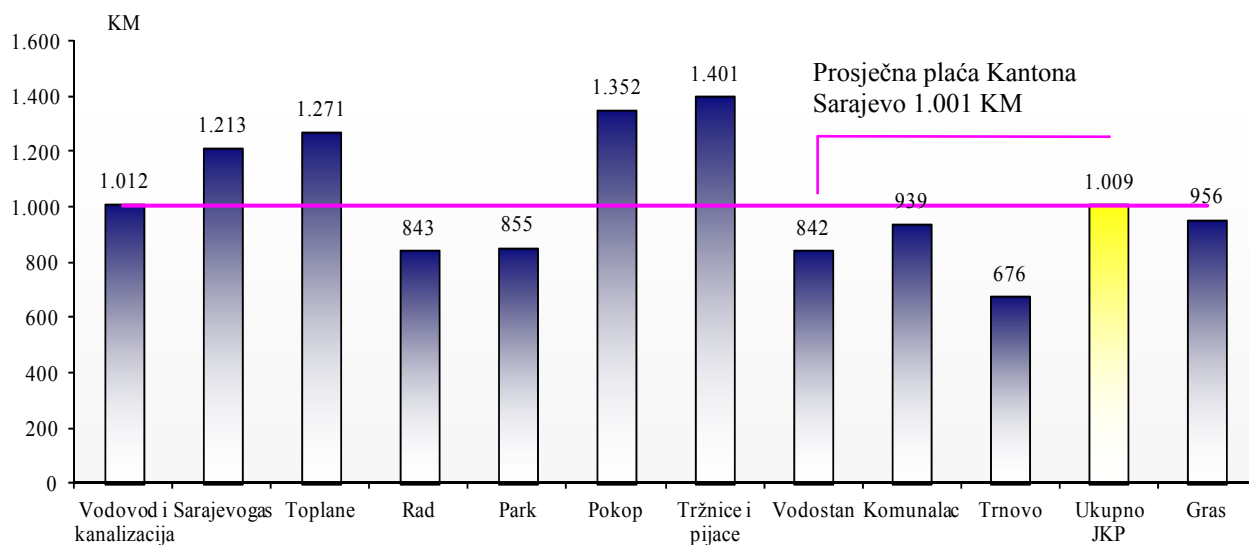

U KJKP GRAS radi oko 51,7% zaposlenih u svim javnim komunalnim preduzećima.

Graf 20.

U toku 2011. godine ukupno je isplaćeno 21.546.420 KM na ime neto plaća i naknada, što je manje za 2,1% u odnosu na isplaćene plaće i naknade u 2010. godini.

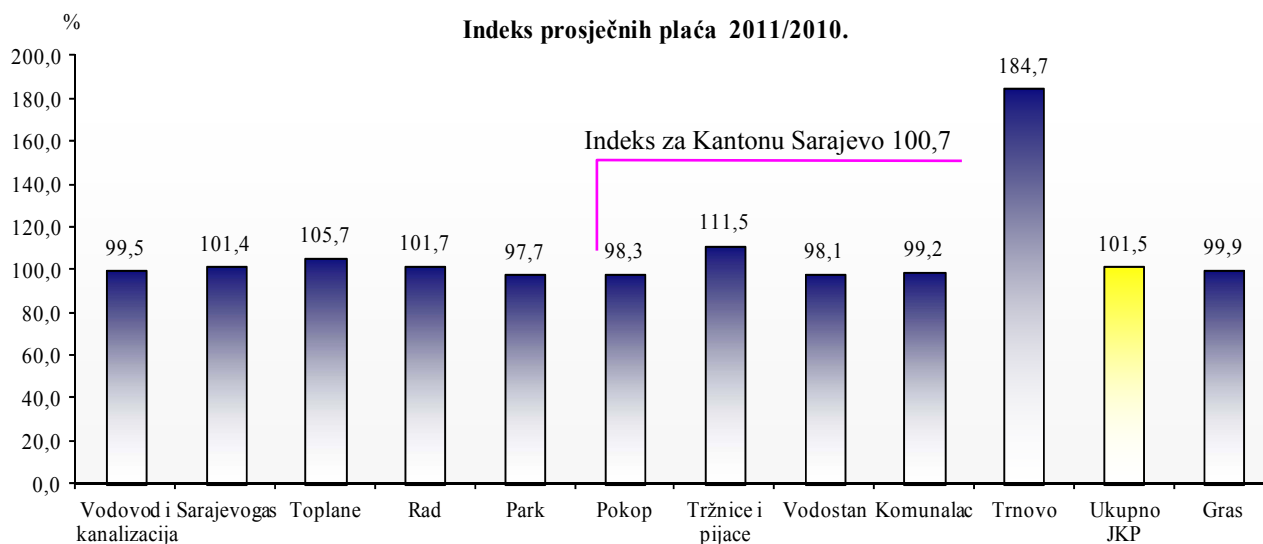
Prosječna plaća KJKP i JKP u odnosu na prosječnu plaću Kantona Sarajevo u 2011.

Graf 21.

Prosječnu plaću imaju veću od prosjeka Kantona Sarajevo komunalna preduzeća Vodovod i kanalizacije za 1,0%, Sarajevogas za 21,1%, Toplane za 26,9%, Pokop za 35,0% i Tržnice i pijace za 39,9%.

Indeks prosječnih plaća 2011/2010.

Graf 22.

Prosječna plaća po zaposlenom radniku u toku 2010. godine iznosila je 956 KM i manja je za 0,1% u odnosu na 2010. godinu.

Na dan 31. 12. 2011. godine u GRAS-u je bilo zaposleno 1.879 radnika (Tabela 19).

Tabela 19. Kvalifikaciona struktura zaposlenih u KJKP i JKP na dan 31.12.2011.

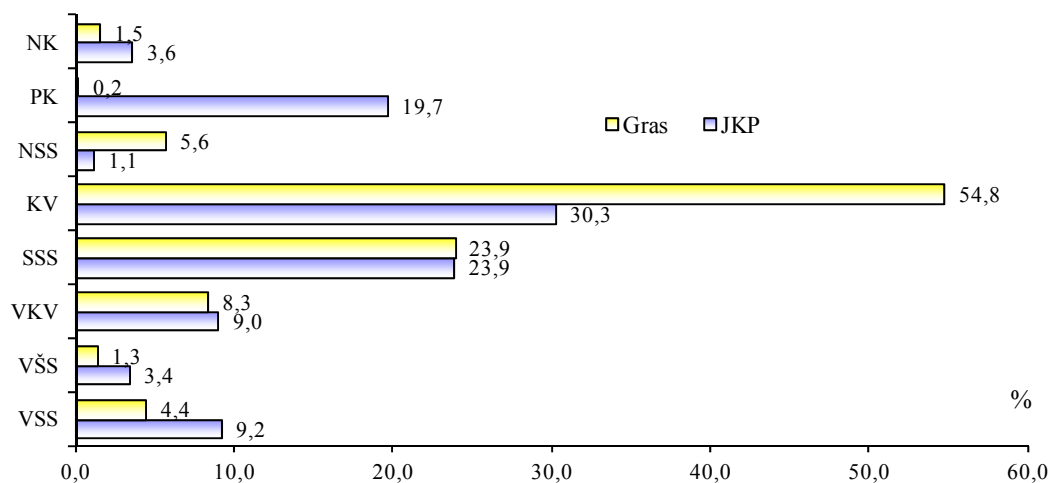
Red. broj	KJKP i JKP	Kvalifikaciona struktura								Ukupno
		VSS	VŠS	VKV	SSS	KV	NSS	PK	NK	
1.	Vodovod i kanalizacija	102	43	214	231	327		48	36	1.001
2.	Sarajevogas	65	13	31	130	64		16	8	327
3.	Toplane	53	17	13	71	161		39	9	363
4.	Rad	43	24	36	161	389		540	7	1.200
5.	Park	33	4	10	83	82		51	26	289
6.	Pokop	11	10	2	128	13			39	203
7.	Tržnice i pijace	6	3	1	27	7	40			84
8.	Vodostan	3	1	6	14	14			3	41
9.	Komunalac	10	5	9	9	23		11		67
10.	Trnovo	3	1		2	5				11
	Ukupno	329	121	322	856	1.085	40	705	128	3.586
11.	GRAS	83	25	156	449	1.029	106	3	28	1.879

Tabela 20. Kvalifikaciona struktura zaposlenih u KJKP i JKP na dan 31.12.2011. u %

Red. broj	KJKP i JKP	Kvalifikaciona struktura								Ukupno
		VSS	VŠS	VKV	SSS	KV	NSS	PK	NK	
1.	Vodovod i kanalizacija	10,2	4,3	21,4	23,1	32,7	0,0	4,8	3,6	100,0
2.	Sarajevogas	19,9	4,0	9,5	39,8	19,6	0,0	4,9	2,4	100,0
3.	Toplane	14,6	4,7	3,6	19,6	44,4	0,0	10,7	2,5	100,0
4.	Rad	3,6	2,0	3,0	13,4	32,4	0,0	45,0	0,6	100,0
5.	Park	11,4	1,4	3,5	28,7	28,4	0,0	17,6	9,0	100,0
6.	Pokop	5,4	4,9	1,0	63,1	6,4	0,0	0,0	19,2	100,0
7.	Tržnice i pijace	7,1	3,6	1,2	32,1	8,3	47,6	0,0	0,0	100,0
8.	Vodostan	7,3	2,4	14,6	34,1	34,1	0,0	0,0	7,3	100,0
9.	Komunalac	14,9	7,5	13,4	13,4	34,3	0,0	16,4	0,0	100,0
10.	Trnovo	27,3	9,1	0,0	18,2	45,5	0,0	0,0	0,0	100,0
	Ukupno	9,2	3,4	9,0	23,9	30,3	1,1	19,7	3,6	100,0
10.	GRAS	4,4	1,3	8,3	23,9	54,8	5,6	0,2	1,5	100,0

U kvalifikacionoj strukturi zaposlenih u KJKP GRAS najveće učešće ima kvalifikovana radna snaga KV, koja čini preko polovine zaposlenih (54,3%), visoka stručna sprema učestvuje sa 4,3%, a VKV sa 8,1 %.

Kvalifikaciona struktura zaposlenih KJKP-a i JKP-a i Grasa u 2011.

Graf 23.

Tabela 21. Neto plaće sa naknadom po kvalifikacionoj strukturi u KM

Red. broj	KJKP i JKP	Plaće po kvalifikacionoj strukturi								Prosjek
		VSS	VŠS	VKV	SSS	KV	NSS	PK	NK	
1.	Vodovod i kanalizacija	1.695	1.417	1.211	1.032	963		751	628	1104
2.	Sarajevogas	1.866	1.521	1.409	1.136	1.101		878	652	1291
3.	Toplane	2.114	1.629	1.253	1.157	1044		912	787	1237
4.	Rad									
5.	Park	1.672	1.404	1.422	1087	870		628	504	975
6.	Pokop	1.538	1.292	1.211	1.226	1.014			914	1114
7.	Tržnice i pijace	1.645	1.399	1050	1.149	1.050	895			1063
8.	Vodostan	1.360	780	1.023	770	828			718	866
9.	Komunalac	1.468	1.217	964	953	759		594		926
10.	Trnovo	702	403		517	669				626
	Ukupno	1.750	1.396	1.210	1.063	903	895	630	688	922
11.	GRAS	1.269	1051	984	912	973	730	744	715	956

Prosječna neto plaća sa naknadom KJKP GRAS po kvalifikacionoj strukturi iznosila je 956 KM što je iznad prosjeka KJKP-a i JKP-a. Prosječna neto plaće bez nakande iznosila je 743 KM. Prosječna neto plaća sa naknadom VSS u KJKP GRAS-u je niža za 27,4% od prosječne neto plaće VSS u ostalim preduzećima.

Cjelovit uvid u plaće KJKP GRAS date se Tabela 22.

Tabela 22. Neto plaće bez naknade i neto plaće sa naknadom (prosjek) KJKP GRAS

Kvalifikacija	Neto masa plaća bez naknada	Prosječna neto plać bez naknada	Neto masa plaća sa naknadama	Prosječna neto plaća sa naknadama
VSS	983.558	987	1.264.197	1269
VŠS	245.307	818	315.300	1051
VKV	1.433.906	766	1.843.042	984
SSS	3.822.483	709	4.913.152	912
KV	9.347.487	757	12.014.604	973
NSS	722.772	568	929.000	730
PK	20.851	579	26.800	744
NK	186.975	556	240.325	715
Ukupno	16.763.339	743	21.546.420	956

Neto plaće i naknade u ukupnim rashodima KJKP GRAS učestvuju sa 32,0%.

KJKP GRAS ispunjava uslove Kolektivnog ugovora o pravima i obavezama poslodavaca i zaposlenih u oblasti komunalne privrede. Najniža plaća utvrđena Kolektivnim ugovorom se primjenjuje, kao i druge odredbe u određenom obimu. Naknada za topli obrok se isplaćuje dnevno u iznosu od 12,00 KM.

Tabela 23. Učešće neto plaća i naknada u ukupnim rashodima KJKP-a i JKP-a i KJKP GRAS

Red. broj	KJKP i JKP	Neto plaće i naknade u KM		Ukupni rashodi		Učešće neto plaća i naknada u ukupnim rashodima u %	
		2010	2011	2010	2011	2010	2011
1.	Vodovod i kanalizacija	12.908.693	12.493.225	69.487.724	67.205.847	18,6	18,6
2.	Sarajevogas	4.622.493	4.860.594	114.871.442	135.749.491	4,0	3,6
3.	Toplane	5.426.980	5.597.929	65.143.175	72.716.821	8,3	7,7
4.	Rad	12.439.685	12.243.779	43.206.419	40.498.207	28,8	30,2
5.	Park	3.216.307	3.222.994	8.767.406	9.595.045	36,7	33,6
6.	Pokop	2.804.222	2.952.397	8.932.936	9.520.523	31,4	31,0
7.	Tržnice i pijace	1.220.771	1.411.788	4.064.424	4.182.612	30,0	33,8
8.	Vodostan	391.594	404.368	1.739.768	1.755.709	22,5	23,0
9.	Komunalac	738.114	743.766	2.543.811	2.935.404	29,0	25,3
10.	Trnovo	21.941	64.853	58.768	259.883	37,3	25,0
	Ukupno	43.790.800	43.995.693	318.815.873	344.419.542	13,7	12,8
10.	GRAS	22.011.699	21.546.420	71.755.880	67.403.603	30,7	32,0

Djelatnost javnog gradskog prevoza putnika je djelatnost koja je intenzivna radnom snagom, a samim tim i veći je uticaj troškova plaća na rezultate poslovanja. Djelatnost se obavlja u tri smjene, svakim danom u sedmici, za vrijeme praznika, regulisana je brojnim tehničkim i saobraćajnim propisima o bezbjednosti saobraćaja i prevoza putnika, visine doprinosa itd. Preduzeće GRAS u poslovanju ima dodatne otežavajuće okolnosti, kao starost vozila, raznovrsnost voznog parka, stanje infrastrukturnih objekata i dr.

7. Izvedeni pokazatelji poslovanja

Ekonomski pokazatelji poslovanja KJKP GRAS, kao i drugih javnih komunalnih preduzeća daju se u Tabeli 24., a indeksi 2011/2010. u Tabeli 25. Nivo izvedenih pokazatelja u odnosu na prosjek svih javnih komunalnih preduzeća daje se u Tabeli 26.

Tabela 24. Izvedeni pokazatelji poslovanja KJKP-a i JKP-a - na osnovu dobiti i neto dobiti

Red. broj	KJKP i JKP	Na dan	Prihod po zaposl. u KM	Rashod po zaposl. u KM	Dobit po zaposl. u KM	Neto dobit po zaposl. u KM	Gubitak po zaposl. u KM	Efikasn. poslov.	Rentabil. poslov.	Rentabil. kapitala	Marža profita	Koefic. obrtaja sredst.
1.	Vodovod i kanalizacija	31.12.2011.	35.912	65.312			29.400	0,550				2,86
		31.12.2010.	36.932	65.678			28.747	0,562				2,75
2.	Sarajevogas	31.12.2011.	392.877	406.436			13.558	0,967				1,42
		31.12.2010.	343.687	356.744			13.057	0,963				1,44
3.	Toplane	31.12.2011.	148.411	198.138			49.728	0,749				2,86
		31.12.2010.	149.584	173.253			23.669	0,863				2,83
4.	Rad	31.12.2011.	33.491	33.470	22	19		1,001	0,001	0,001	0,001	2,04
		31.12.2010.	34.672	34.565	107	96		1,003	0,007	0,007	0,003	2,40
5.	Park	31.12.2011.	28.017	30.557			2.540	0,917				3,88
		31.12.2010.	26.948	28.652			1.703	0,941				5,36
6.	Pokop	31.12.2011.	52.367	52.311	57	13		1,001	0,009	0,003	0,001	8,74
		31.12.2010.	52.647	52.547	100	10		1,002	0,015	0,005	0,002	8,02
7.	Tržnice i pijace	31.12.2011.	51.347	49.793	1.554	1.373		1,031	0,419	0,010	0,030	13,84
		31.12.2010.	52.075	50.178	1.897	1.673		1,038	0,597	0,012	0,036	16,39
8.	Vodostan	31.12.2011.	37.161	43.893			6.731	0,847				1,62
		31.12.2010.	38.217	45.783			7.567	0,835				1,68
9.	Komunalac	31.12.2011.	38.546	44.476			5.930	0,867				4,62
		31.12.2010.	33.355	39.136			5.781	0,852				3,12
10.	Trnovo	31.12.2011.	43.613	32.485	11.127	9.983		1,343	0,928	0,991	0,255	3,64
		31.12.2010.	8.798	11.753			2.955	0,749				11,98
Ukupno		31.12.2011.	79.853	94.777	70	54	14.924	0,843	0,002	0,000	0,001	1,94
		31.12.2010.	74.749	86.847	83	70	12.181	0,749	0,002	0,000	0,001	3,12
11.	GRAS	31.12.2011.	25.451	35.929			10.478	0,708				2,69
		31.12.2010.	26.105	37.451			11.345	0,697				2,59

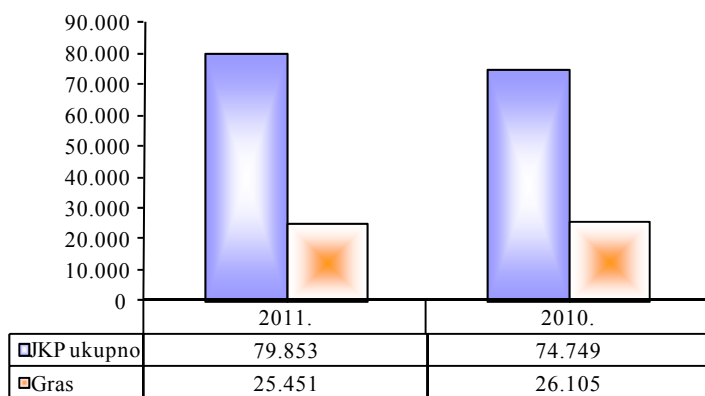
Tabela 25. Indeksi 2011/2010. izvedenih pokazatelja poslovanja KJKP-a i JKP-a na osnovu dobiti i neto dobiti

Red. broj	KJKP i JKP	Prihod po zaposl.	Rashod po zaposl.	Dobit po zaposl.	Neto dobit po zaposl.	Gubitak po zaposl.	Efikasn. poslov.	Rentabil. poslov.	Rentabil. kapitala	Marža profita	Koefic. obrtaja sredst.
1.	Vodovod i kanalizacija	0,97	0,99			1,02	0,98				1,04
2.	Sarajevogas	1,14	1,14			1,04	1,00				0,98
3.	Toplane	0,99	1,14			2,10	0,87				1,01
4.	Rad	0,97	0,97	0,20	0,20		1,00	0,18	0,20	0,21	0,85
5.	Park	1,04	1,07			1,49	0,97				0,72
6.	Pokop	0,99	1,00	0,57	1,28		1,00	0,62	0,61	0,57	1,09
7.	Tržnice i pijace	0,99	0,99	0,82	0,82		0,99	0,70	0,84	0,83	0,84
8.	Vodostan	0,97	0,96			0,89	1,01				0,96
9.	Komunalac	1,16	1,14			1,03	1,02				1,48
10.	Trnovo	4,96	2,76				1,79				0,30
Ukupno		1,07	1,09	0,85	0,78	1,23	1,13	0,75	0,86	0,80	0,62
11.	GRAS	0,97	0,96			0,92	1,02				1,04

Tabela 26. Neto izvedeni pokazatelji poslovanja preduzeća u odnosu na prosjek KJKP-a i JKP-a 2010.

Red. broj	KJKP i JKP	Prihod po zaposlenom	Rashod po zaposlenom	Dobit po zaposlenom	Neto dobit po zaposlenom	Gubitak po zaposlenom
1.	Vodovod i kanalizacija	0,45	0,69			1,97
2.	Sarajevogas	4,92	4,29			0,91
3.	Toplane	1,86	2,09			3,33
4.	Rad	0,42	0,35	0,31	0,36	
5.	Park	0,46	0,40			0,17
6.	Pokop	0,66	0,55	0,80	0,23	
7.	Tržnice i pijace	0,64	0,53	22,06	25,26	
8.	Vodostan	0,47	0,46			0,45
9.	Komunalac	0,48	0,47			0,40
10.	Trnovo	0,55	0,34	158,03	183,72	
	Ukupno	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
11.	GRAS	0,32	0,38			0,70

Prihod po zaposlenom KJKP Gras

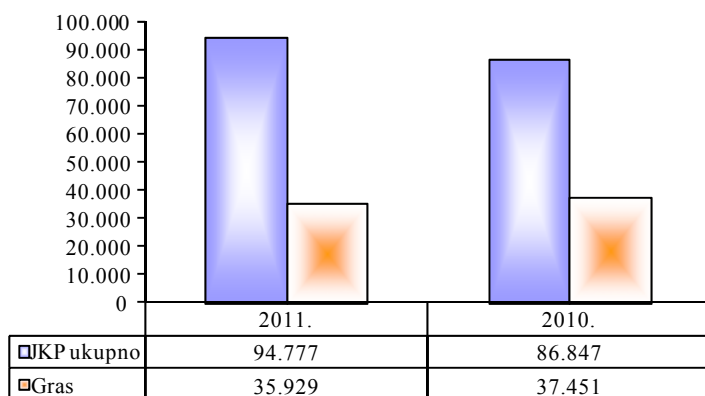

Prihod po zaposlenom u KJKP GRAS iznosi 25.451 KM, što je smanjenje u odnosu na ostvarenje u 2010. godini za 2,5%.

Prosječan prihod po zaposlenom svih JKP veći je od ostvarenog u KJKP GRAS za 3,1 puta.

Graf 24.

Rashod po zaposlenom KJKP Gras

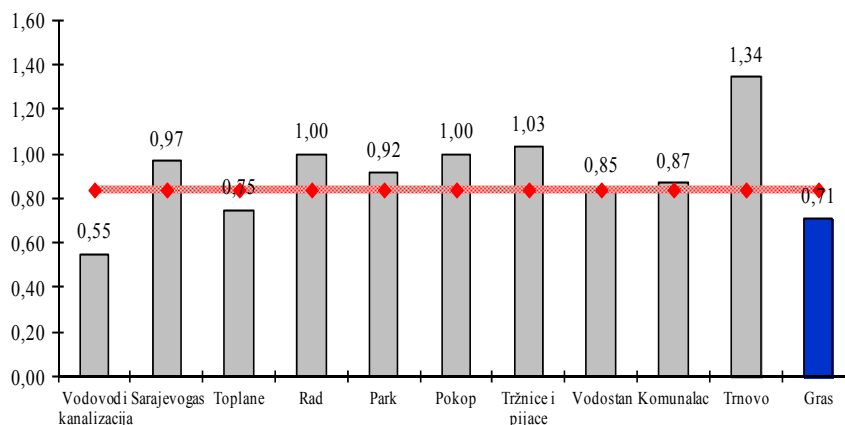
Rashod po zaposlenom u KJKP GRAS iznosi 35.929 KM, što ukazuje na smanjenje u odnosu na 2010. godinu za 4,0%.

Istovremeno, prosječan rashod po zaposlenom kod svih javnih komunalnih preduzeća veći je za 2,6 puta od ostvarenog u KJKP GRAS.

Graf 25.

U 2011. godini KJKP GRAS izkazao je gubitak u poslovanju, pa je ostvareni gubitak po zaposlenom 10.478 KM, što je manje u odnosu na predhodnu godinu za 7,6%.

Efikasnost poslovanja preduzeća prosjek KJKP i JKP=0,84

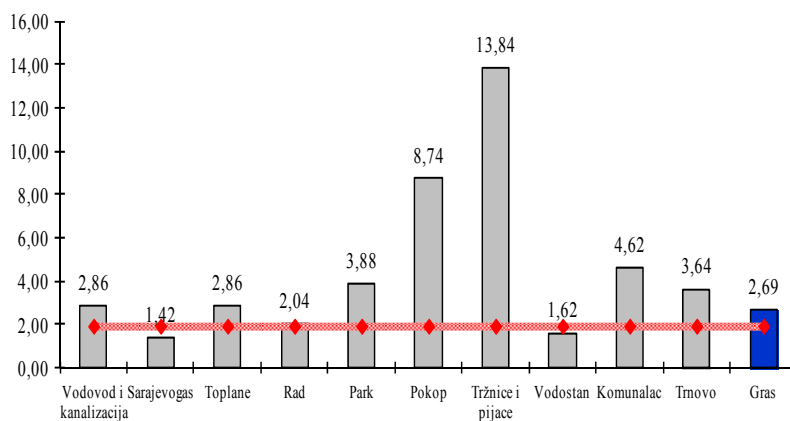

Efikasnost poslovanja KJKP GRAS, mjerena odnosom ukupnih prihoda i ukupnih rashoda, na kraju 2011. godine iznosi 0,71 što je za 1,4% viša od ostvarene efikasnosti predhodne godine. Efikasnost poslovanja preduzeća je 17,4% manja od prosječno ostvarene efikasnosti ostalih javnih komunalnih preduzeća.

Graf 26.

Ostale pokazatelje poslovanja (rentabilnost poslovanja, rentabilnost kapitala i maržu profita) nije moguće računati obzirom da KJKP GRAS nije ostvario dobit u poslovanju.

Koficijent obrtaja sredstava KJKP i JKP=1,94

Koficijent obrtaja, koji ukazuje koliko se puta obrtna sredstva obrnu tokom godine, iznosi 2,69 i viši je od prosjeka ostvarenog koeficijenta za ostala javna komunalna preduzeća.

Graf 27.

8. Uporedni i izvedeni pokazatelji poslovanja KJKP-a i JKP-a i KS

Javna komunalna preduzeća ostvaruju 2,3% ukupnih prihoda, odnosno 2,8% ukupnog rashoda ostvarenih u KS. Istovremeno, generiraju 15,2% ukupnog gubitka i 0,04% neto dobiti ostvarene na nivou Kantona Sarajevo.

Tabela 27. Uporedni pregled osnovnih pokazatelja poslovanja KJKP-a i JKP-a i KS

Redni broj	Naziv finansijskog pokazatelja	KJKP-a i JKP-a	KJKP Gras	Ukupno KJKP-a i JKP-a	Kanton Sarajevo*	Učešće KJKP i JKP u KS u %
1.	Broj pravnih lica	10	1	11	5.472	0,2
2.	<i>Bilans uspjeha</i>					
2.1.	Prihod u KM	290.186.297	47.746.434	337.932.731	14.723.820.606	2,3
2.2.	Rashod u KM	344.419.542	67.403.603	411.823.145	14.636.953.452	2,8
2.3.	Neto dobit u KM	220.942		220.942	577.951.896	0,0
2.4.	Gubitak u KM	54.489.129	19.657.169	74.146.298	487.688.255	15,2
2.5.	Broj zaposlenih	3.626	1.876	5.502	90.533	6,1
2.6.	Plaća po zaposlenom (u KM)	1.010	956	1.010	810	
3.	<i>Bilans stanja</i>					
3.1.	Aktiva u KM	1.295.266.745	122.878.255	1.418.145.000	27.861.198.428	5,1
3.1.1.	Stalna sredstva u KM	1.145.569.532	105.103.911	1.250.673.443	18.224.319.003	6,9
3.1.2.	Tekuća sredstva u KM	149.697.213	17.747.344	167.444.557	7.351.135.596	2,3
3.2.	Pasiva u KM	1.295.266.745	122.878.255	1.418.145.000	27.861.198.428	5,1
3.2.1.	Kapital u KM	998.690.652	6.582.854	1.005.273.506	14.491.504.669	6,9

*Pravna lica koja knjigovodstvo vode po kontnom planu preduzeća. Izvor: <http://www.afip.ba/>

Od ukupnog broja zaposlenih u Kantonu Sarajevo 6,1% je zaposleno u KJKP-a i JKP-a. Prosječna plaća po zaposlenom je veća u KJKP-a i JKP za oko 23%.

KJKP-a i JKP u Kantonu Sarajevo raspolažu sa 6,9% stalnih sredstava, a u vrijednosti kapitala pravnih lica Kantona Sarajevo KJKP-a i JKP učestvuju sa 6,9%.

Tabela 28. Izvedeni pokazatelji poslovanja KJKP-a i JKP-a i KS

	Pokazatelj	KJKP-a i JKP-a	KJKP Gras	Kanton Sarajevo	Odnos KJKP-a i KS u %	Odnos KJKP Gras i KS u %
1.	Prihod po zaposlenom u KM	79.853	25.451	162.634	49,1	15,6
2.	Rashod po zaposlenom u KM	94.777	35.929	161.675	58,6	22,2
3.	Neto dobit po zaposlenom u KM	61		6.384	1	0,0
4.	Gubitak po zaposlenom u KM	14.994	10.478	5.387	278,3	194,5
5.	Plaća po zaposlenom u KM	1009	956	810	124,6	118,0
6.	Efikasnost poslovanja (prihod/rashod)	0,843	0,843	1,006	83,7	83,8
7.	Marža profita (dobit/prihod)	0,002	0	0,039	2,6	0,0
8.	Rentabilnost kapitala (dobit/kapital)	0	0	0,04	0	0,0
9.	Rentabilnost poslovanja (dobit/tekuća sredstva)	0,001	0	0,079	1,3	0,0
10.	Koeficijent obrtaja sredstava (prihod/tekuća sredstva)	1,94	2,69	2	97	134,5

Prihod po zaposlenom u KJKP-a i JKP-a manji je za skoro 51% od ostvarenog prihoda po zaposlenom u Kantonu Sarajevo i KJKP Gras je manji za 84,4% , a rashod po zaposlenom za oko 40% i Grasa 78%. Neto dobit po zaposlenom KJKP-a i JKP-a iznosi 61 KM i učestvuje sa 1,0% u ukupnoj neto dobiti po zaposlenom pravnih lica Kantona Sarajevo, dok gubitak po zaposlenom u KJKP-a i JKP-a je 2,8 puta veći od ostvarenog u Kantonu Sarajevo, a KJKP Grasa 1,9 puta veći od ostvarenog u Kantonu Sarajevo. Efikasnost poslovanja ostvarena u KJKP-a i JKP-a manja je za 16,3% od efikasnosti poslovanja u Kantonu Sarajevo, takođe KJKP Grasa je manja za 16,2%, marža profita, rentabilnost poslovanja, ostvareni u KJKP-a i JKP-a su manji od ostvarenih u Kantonu Sarajevo.

Rezime

- KJKP GRAS u 2011. godini ostvarilo je ukupne prihode od 47.746.434 KM koji su manji od ostvarenih ukupnih prihoda u 2010. godini za 4,5 %. Ukupni rashodi u 2011. godini iznose 67.403.603 KM i manji su za 6,1 % u odnosu na ostvarene ukupne rashode iz 2010. godine. **Gubitak** ostvaren na dan 31.12.2011. godine iznosi 19.657.169 KM i manji je za 9,6% u odnosu na 2010. godinu. Preduzeće je donjelo Program smanjenja gubitka.
- Na rezultate poslovanja imaju uticaja i prihodi i rashodi sporednih i pomoćnih djelatnosti. Ukupni prihodi ovih djelatnosti ostvareni u 2011. godini su 1.986.130 KM.
- Na rezultat poslovanja svakako utiče i **cijena prevoznih usluga**, koja je u korelaciji sa troškovima poslovanja i bazira se na strukturi cijene koštanja. KJKP GRAS, d.o.o. na osnovu postojećeg nivoa prodaje i naplate prevoznih usluga, te sredstava Budžeta Kantona za tekuće poslovanje i ostvarenih ukupnih prihoda, istaklo je, da je prosječna ostvarena cijena svih vrsta mjesečnih karata u 2010. godini sa PDV-om 26,40 KM. U 2011. godini utvrđena osnovna cijena pojedinačne karte sa PDV iznosi 1,60 KM. Da bi ekonomska cijena pokrila realnu cijenu koštanja prosječna cijena svih vrsta mjesečnih karata za sve korisnike planirana sa PDV-om je 53,70 KM.
- U 2011. godini iz Budžeta Kantona Sarajevo doznačeno je 12.181.704 KM za subvencije, koji utiču na formiranje ukupnog prihoda, a pored ovih sredstava iz Budžeta Kantona Sarajevo izdvajamo pokriće ranije nastalih gubitaka 1.672.408 KM (ova sredstva ne formiraju ukupan prihod) za investicije 2.754.134 KM. Dakle, ukupno izdvojena sredstva iz Budžeta Kantona Sarajevo iznose 16.608.249 KM.
- Realizovana investiciona ulaganja u saobraćajnu infrastrukturu u 2011. godini iznose 4.701.893 KM. U opremu uloženo je 58,6% ukupnih ulaganja, a ostala ulaganja iznose 41,4% od ukupnih ulaganja.
- U toku 2011. godine bilo je ukupno zaposlenih na temelju sati rada 1.876 radnika. U odnosu na prethodnu godinu zaposlenost je manja za 2,1%. Prosječna plaća svih komunalnih preduzeća veća je veća za 5,5% od prosječne plaće KJKP GRAS, a prosječna plaća Kantona Sarajevo veća je za 4,7 % od prosječne plaće Preduzeća.
- U strukturi zaposlenih kvalifikovani radnici (KV) čine više od polovine zaposlenih, odnosno 54,8%. Visoka stručna sprema učestvuje sa 4,4%, a visoko kvalifikovani radnici sa 8,3%. Prosječna plaća bez naknade prema kvalifikacionoj strukturi je 743 KM, a sa naknadom 956 KM. KJKP GRAS ispunjava uslove kolektivnog ugovora o pravima i obavezama poslodavaca i zaposlenih u oblasti komunalne privrede u pogledu isplate najniže plate radnika.
- Ukupna poslovna sredstva KJKP GRAS na dan 31.12.2011. godine iznosi 122.878.255 KM što je veća za 1,09% u odnosu na 31.12.2010. U strukturi ukupnih poslovnih sredstava dominira oprema sa učešćem od 33,7%.

- U 2011. godini ostvaren je prosječan prihod po zaposlenom od 25.451 KM, a prosječan rashod po zaposlenom iznosi 35.929 KM. Gubitak po zaposlenom iznosi 10.478 KM manji za 7,6% u odnosu na 2010. godinu. Obzirom da je preduzeće ostvarilo gubitak efikasnost poslovanja je ispod 1.
- U 2011. godini sobračaj se odvijao na 100 linija, prevezeno je 120 miliona putnika, pređeno je 13,0 miliona km, što je za 8,8 % manje nego u predhodnoj godini, vozni park broji 311 voznih jedinica što je više za 10,1% u odnosu na predhodnu godinu, broj ponuđenih putničkih mjesta je 42.526 što predstavlja smanjenje za 8,6%. Prosječna starost ukupnog voznog parka je 18 godina i 9 mjeseci.
- Funkcija prevoza, i pored svih subjektivnih i objektivnih poteškoća sa kojim je Preduzeće bilo suočeno u 2011. godini je realizovana.

ANEKS**KJKP GRAS**

adresa	Velika drveta 2
telefon	293-333 293-101

POKAZATELJI POSLOVANJA	
prihodi (u KM)	47.746.434
rashodi (u KM)	67.403.603
dobit u poslovanju (u KM)	0
neto dobit (u KM)	0
gubitak (u KM)	19.657.169
broj zaposlenih (na temelju sati rada)	1.876
prosječna plaća (na temelju sati rada (u KM)	956
poslovna sredstva (u KM)	122.878.255
tekuća sredstva (u KM)	17.747.344
stalna sredstva (u KM)	105.103.911
kapital (u KM)	6.582.854

IZVEDENI POKAZATELJI

prihodi po zaposlenom (u KM)	25.451
rashodi po zaposlenom (u KM)	35.929
dobit po zaposlenom (u KM)	0
neto dobit po zaposlenom (u KM)	0
gubitak po zaposlenom (u KM)	10.478
efikasnost poslovanja (prihod/rashod)	0,71
rentabilnost poslovanja (dobit/tekuća sredstva)	0
rentabilnost poslovanja (neto dobit/tekuća sredstva)	0
rentabilnost kapitala (dobit/kapital)	0
rentabilnost kapitala (neto dobit/kapital)	0
marža profita (dobit/prihod)	0
marža profita (neto dobit/prihod)	0
koeficijent obrtaja sredstava (prihod/tekuća sredstva)	2,69

Javna komunalna preduzeća
(KJKP-a i JKP-a)

broj preduzeća	10
----------------	----

POKAZATELJI POSLOVANJA

prihodi (u KM)	290.186.297
rashodi (u KM)	344.419.542
dobit u poslovanju (u KM)	255.884
neto dobit (u KM)	220.942
gubitak (u KM)	54.489.129
broj zaposlenih (na temelju sati rada)	3.634
prosječna plaća (na temelju sati rada (u KM)	1.009
poslovna sredstva (u KM)	1.295.266.745
tekuća sredstva (u KM)	149.697.213
stalna sredstva (u KM)	1.145.569.532
kapital (u KM)	998.690.652

IZVEDENI POKAZATELJI

prihodi po zaposlenom (u KM)	79.853
rashodi po zaposlenom (u KM)	94.777
dobit po zaposlenom (u KM)	70
neto dobit po zaposlenom (u KM)	61
gubitak po zaposlenom (u KM)	14.994
efikasnost poslovanja (prihod/rashod)	0,843
rentabilnost poslovanja (dobit/tekuća sredstva)	0,002
rentabilnost poslovanja (neto dobit/tekuća sredstva)	0,001
rentabilnost kapitala (dobit/kapital)	0,000
rentabilnost kapitala (neto dobit/kapital)	0,000
marža profita (dobit/prihod)	0,001
marža profita (neto dobit/prihod)	0,001
koeficijent obrtaja sredstava (prihod/tekuća sredstva)	1,94

Spisak tabela

Tabela 1.	Ostvareni finansijski rezultati poslovanja KJKP-a i JKP-a u KM	5
Tabela 2.	Struktura prihoda KJKP-a i JKP-a u KM	8
Tabela 3.	Struktura prihoda KJKP-a i JKP-a u %	8
Tabela 4.	Struktura ukupnih rashoda	12
Tabela 5.	Ukupni rashodi KJKP-a i JKP-a u KM	12
Tabela 6.	Ukupni rashodi KJKP-a i JKP-a u %	13
Tabela 7.	Struktura ostvarenog gubitka	14
Tabela 8.	Struktura elemenata cijene koštanja u cjeni ključnih prevoznih karata	15
Tabela 9.	Učešće budžeta u ukupnim prihodima KJKP-a i JKP-a	17
Tabela 10.	Isplate za investicije po izvorima finansiranja u KM	18
Tabela 11.	Ostvarene investicije u KJKP-a i JKP-a u KM	18
Tabela 12.	Ukupna poslovna sredstva javnih komunalnih preduzeća-aktiva u KM	20
Tabela 13.	JKP-a na dan 31.12.2011. i 2010.-Struktura imovine u % KJKP-a i JKP-a	22
Tabela 14.	Poslovna sredstva KJKP i JKP -indeksi 2011./2010.	22
Tabela 15.	Pasiva javnih komunalnih preduzeća – izvori sredstava u KM	23
Tabela 16.	Pasiva javnih komunalnih preduzeća	24
Tabela 17.	Izvor sredstava KJKP-a i JKP-a - indeksi 2011./2010.	25
Tabela 18.	Zaposlenost i plaće u KJKP-a i JKP-a	26
Tabela 19.	Kvalifikaciona struktura zaposlenih u KJKP i JKP na dan 31.12.2011.	28
Tabela 20.	Kvalifikaciona struktura zaposlenih u KJKP i JKP na dan 31.12.2011. u %	28
Tabela 21.	Neto plaće sa naknadama po kvalifikacionoj strukturi u KM	29
Tabela 22.	Neto plaće bez naknade i neto plaće sa naknadom (prosjeak) KJKP GRAS	29
Tabela 23.	Učešće neto plaća i naknada u ukupnim rashodima KJKP-a i JKP-a KJKP GRAS	30
Tabela 24.	Izvedeni pokazatelji poslovanja Javnih komunalnih preduzeća-na osnovu dobiti i neto dobiti	31
Tabela 25.	Indeksi 2011./2010. izvedenih pokazatelja poslovanja JKP-a na osnovu dobiti i neto dobiti	31
Tabela 26.	Neto izvedeni pokazatelji poslovanja preduzeća u odnosu na prosjeak KJKP i JKP 2011.	32
Tabela 27.	Uporedni pregled osnovnih pokazatelja poslovanja KJKP-a i JKP i KS	34
Tabela 28.	Izvedeni pokazatelji poslovanja KJKP-a i JKP i KS	34

Spisak grafova

Graf 1.	Finansijski rezultati poslovanja	4
Graf 2.	Ukupni prihodi KJKP-a i JKP-a u 2011. (uKM)	5
Graf 3.	Ukupni rashodi KJKP-a i JKP-a u 2011. (u KM)	6
Graf 4.	Dobit u poslovanju KJKP-a i JKP-a (u KM)	6
Graf 5.	Neto dobit KJKP-a i JKP-a u 2011. (u KM)	6
Graf 6.	Gubitak KJKP-a i JKP-a u 2011. (u KM)	7
Graf 7.	Struktura rashoda KJKP GRAS	9
Graf 8.	Struktura rashoda KJKP GRAS (u %)	9
Graf 9.	Struktura troškova energije i vode u %	10
Graf 10.	Troškovi usluga KJKP GRAS	10
Graf 11.	Struktura troškova usluga KJKP GRAS	11
Graf 12.	Struktura ostalih troškova poslovanja KJKP GRAS u %	11
Graf 13.	Sredstva budžeta po KJKP-a i JKP-a u 2011.	17
Graf 14.	Struktura ostvarenih investicije KJKP GRAS u 2011. godini	19
Graf 15.	Ukupna poslovna sredstva KJKP i JKP u 2011.	20
Graf 16.	Struktura poslovnih sredstava KJKP GRAS, 31.12.2011.	21
Graf 17.	Učešće građevinskih objekata u ukupnim poslovnim sredstvima KJKP i JKP 31.12.2011.	21
Graf 18.	Struktura izvora sredstava KJKP GRAS, 31.12.2011.	23
Graf 19.	Učešće kapitala u ukupnim poslovnim sredstvima KJKP i JKP 31.12.2011.	24
Graf 20.	Broj zaposlenih na temelju sati rada	26
Graf 21.	Prosječne plaće KJKP i JKP- u odnosu na prosječnu plaću Kantona Sarajevo u 2010.	27
Graf 22.	Indeksi prosječnih plaća 2011/2010.	27
Graf 23.	Kvalifikaciona struktura zaposlenih u KJKP-a GRAS-u u %	28
Graf 24.	Prihodi po zaposlenom KJKP GRAS	32
Graf 25.	Rashodi po zaposlenom KJKP GRAS	32
Graf 26.	Efikasnost poslovanja preduzeća prosjek KJKP=0,86	33
Graf 27.	Koeficijent obrta sredstava preduzeća, prosjek KJKP=1,94	33

KORIŠTENI IZVORI

KJKP GRAS:

1. Izvještaj o poslovanju preduzeća u 2011.godini (nije usvojen)
2. Bilans uspjeha preduzeća za 1.01- 31.12.2011.godine
3. Bilans stanja preduzeća na dan 31.12.2011.godine
4. Godišnji izvještaj o poslovanju preduzeća uz obrazac (Statistički aneks godišnjeg računovodstvenog izvještaja za 2011. godinu)
5. Godišnji izvještaj o investicijama za 2011. godinu (Obrazac INV – 01)
6. Posebne podatke o plaćama i broju zaposlenih uz godišnji obračun za 2011. godinu
7. Podatke o kvalifikacionoj strukturi zaposlenih (Broj i kvalifikaciona struktura zaposlenih - VSS, VŠS, SSS, VKV, KV i NK)
8. Neto plata bez naknade i neto plata sa naknadom (prekovremeni rad, noćni rad, rad subotom i nedeljom, rad za vrijeme prznika itd.) po kvalifikacijama VSS, VŠS, SSS, VKV, KV i NK. Dati komparaciju nivoa plata sa Kolektivnim ugovorom o komunalnim djelatnostima.
9. Strukturu gubitka u apsolutnom i relativnom iznosu
10. Program sanacije gubitka
11. Prijedlog mjera za unapređenje poslovanja
12. Strukturu cijene usluge i prijedlog ekonomske cijene

Zavod za planiranje razvoja Kantona Sarajevo:

1. Informacija o poslovanju kantonalnih komunalnih i javnih komunalnih preduzeća za 2011. godinu u Kantonu Sarajevu

Federalni zavod za statistiku:

Mjesečni statistički pregled Federacije Bosne i Hercegovine po Kantonima, Sarajevo, mart 2012. godine